

SOKOL SYDNEY LIMITED

ČLEN SVĚTOVÉHO SVAZU SOKOLSTVA

16 Grattan Crescent, Frenchs Forest, NSW 2086

ACN 000 378 736

www.sokolsydney.com

Číslo 2

Ročník LXI

Březen / duben

Number 2

Volume LXI

March / April

2013

LAUREÁT CENY JANA MASARYKA GRATIAS AGIT 2000

XX

Print Post Publication Number 100001687

XX

THE SOKOL SYDNEY PROGRAMME OF ACTIVITIES MAY BE
HEARD ON 02 9452 5617

OBSAH

Slovo starosty a pokladníka	6
Kraslice - pozvání	7
Ohlasy čtenářů	8
Žalov	8
Přehled událostí v roce 2012	9
Rozpad ČSFR ostáva kostou...	10
Beneš - pravá ruka T. G. M.	11
Letem světem	14
My first steps in Australia	17
Hádkový koutek	22
Kino Ponrepo	23
Humor	24
Odsun Němců po sedmi stoletích	25
Josef Čapek vysvětluje	30
Stalinova smrt: groteska	33
Perly a perličky	36
Australian Government gives...	39
Pamětní deska J. Novákové	41
Za Hromnice a o stupínek více?	41
Z tajů krás české řeči	45

ody, hody
do Provody!
dejte vajíčko malovaný,
nedáte-li malovaný,
aspoň mi dejte bílý,
slepička vám snese jiny
v komoře v koutku
na zelenym proutku.

VĚSTNÍK

Dvuměsíčník Sokola Sydney.

Obsah publikovaných článků
nemusí být totožný s názory
redakce. Vyhrazujeme si právo
články upravit.

Redakční rada:
B Šindler, P Čermák,
M Daňková
Telefon redakce:
02 9981 4765

Email:
petevasyd@hotmail.com
Věstník se též nachází na
internetové stránce
www.sokolsydney.com

Příští uzávěrka Věstníku:

1. 5. 2013

**(Vždy první středa
v každém lichém měsíci)**

VELIKONOCE (Mikoláš Aleš)

Z PERA STAROSTY

Milé sestry a milí bratři,
rád bych všem sestrám a bratřím připomenul, že 28. dubna se bude konat valná hromada. Doufám, že se jí zúčastní všichni členové naší jednoty s řádně zaplacenými příspěvky. Těším se na zdárný průběh. Všechny by nás potěšilo, kdyby se podařilo získat do výboru alespoň několik nových mladších tváří. Jistě všichni víte, že v neděli 24. března se budou naše děti učit zdobit velikonoční kraslice!

Nazdar Jan Jelínek

NAŠE AKCE

Zdobení kraslic 24.3. strana 7; **valná hromada** 28.4. strana 8.
Pravidelné akce na zadní straně obálky, všechny akce také na SBS rádio (strana 32) a na www.sokolsydney.com.

ZPRÁVA POKLADNÍKA

Prosíme zahraniční odběratele Věstníku, aby pokud možno platili předplatné v australských dolarech, většinou jde „draft“ od banky předem objednat. Za převod z jiné měny nám banka účtuje 10.50 australských dolarů. Jen poštovné do zahraničí za ročních 6 čísel bylo opět zvýšeno na 37.20 AUD. Prosíme zahraniční odběratele, aby nám laskavě v budoucnu zasílali 35 AUD místo dosavadních 30 AUD, pokud si to ovšem mohou dovolit. Děkujeme za pochopení.

Dary a předplatné na Věstník od 1. 1. 2013 do 28. 2. 2013 celkem \$1,350; fond na údržbu Národního domu \$430. Mnoho díky všem dárcům.

Vydání od 1. 1. 2013 do 28. 2. 2013 celkem \$18,077.32; z toho mimořádné \$11,403.68 za pojištění \$2230 za obkládačky do kuchyně a buffetu.

Členské příspěvky - Upozorňuji, že **PŘÍSPĚVKY \$25 NA ROK 2013 MĚLY BÝT ZAPLACENY DO 31/1/2013 JINAK ČLENSTVÍ ZANIKÁ.**

Věstník: předplatné pro nečleny na kalendářní rok od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013. je \$25 v Austrálii a \$35 v zámoří.

Prosím vystavujte všechny platby na „**Sokol Sydney Ltd**“ s uvedením na jaký účel, se zpáteční adresou a zašlete na adresu: **Sokol Sydney Ltd., 16 Grattan Crescent, FRENCHS FOREST NSW 2086.**

„**SOKOL SYDNEY LTD**“ (nic nevynechávat ani nepřidávat) na šeku nebo „**Money Order**“ je teď jediný „**Payee**“ australským bankám přijatelný. Prosíme, používejte jen tento název pro všechny platby.

Pokud platíte převodem na účet Sokol Sydney Ltd, B/S/B 112 879 číslo 108349087 zašlete, prosím, vaše jméno, datum a účel platby na email petevasyd@hotmail.com.

Dary na Věstník a údržbu sokolského Národního Domu obdržené od 1. 1. 2013 do 28. 2. 2013:

Radová M	25	Šindler B	25	Vohralík F	50
Tichý V	50	Chobocká B	25	Zelinová K	25
Kašpárková Z	25	Jelínek J	25	Grotte F&Z	100
Fiala E	50	Flossman B	25	Dobrovský G&M	30
Bureš O	50	Hrdinová J	50	Lang K	25
Ringerová M	50	Berton S	25	Pohl A	25
Liška G	50	Škopek M Dr	75	Toman R	50
Jelínek J&M	115	Karpíšek L	25	Doležel Z	20
Jeřábek J&M	25	Vnenková L	25	Henkel J	25
Novák V&M	20	Choc J	75	Vernerová M	5
Pova K	50	Trefný J	25	Vickers M	125
Pšeničný I&O	10	Hajdová J Dr	25	Jedovnická J	25
Pokorný T	25	Sirůček K	50	Müllerová J	25
Řehulka S	25	Vacek J	25	Stejskal-Jarošová B Dr	50
Pantoflíček Z	55	Menšík S	25		

Stvrzenky jsou vždy přiloženy k následujícímu Věstníku.

Petr Čermák

KRASLICE

**MATKY, OTCOVÉ, BABIČKY
A DĚDEČKOVÉ!!! Přiveďte
své děti do našeho
Národního domu 16 Grattan
Crescent Frenchs Forest
v neděli 24. března.
Od 14:30 se tam naučí zdobit
velikonoční vajíčka.**

Ohlasy čtenářů Věstníku

Nazdar,

Rád se připojím ke všem, co děkují a obdivují obětavou a nezištnou prací pro stále živou sokolskou myšlenku. Děkuji za Věstník, na který se vždy těším a pečlivě pročítám. Kolik asi času stráví Dr. Bořek Šindler s tím vším? Jeho krásná mateřština a láska k vlasti měla by nám všem být zářným příkladem.

Znovu – tisíceré díky a vše nejlepší v tomto roce.

Milan Škopek Sydney

Vážená redakce

Přikládám šek na \$50, dar na Věstník, na který se Honza i já těšíme a rádi čteme. Přeji Vám všem pěkný Nový rok a srdečně zdravím.

Bohuše Jarošová-Steskalová

Milý Bořku,

Opět píši, že s radostí čtu „Česká příjmení“ a „Z tajů krás české řeči“. Myslím si, že bys to mohl sepsat dohromady a vydat jako knížku. Je to vtipné a poučné.

Měj se dobře!

Zdraví Karel Lang Sydney

Děkuji za kompliment, ale „Česká příjmení“ nejsou z mého pera.

B. Š.

Žalov.

Dozvěděli jsme se smutnou zprávu, že někdy na začátku tohoto roku zesnul dlouholetý odběratel Věstníku **Dr. K. A. Eliáš** ze Stepney v Jižní Austrálii. Bohužel jsme se nemohli dopátrat nikoho, kdo by o něm něco bližšího věděl; naše informace jsme získali pouze tím, že předešlé vydání Věstníku jemu zasláné nám bylo vráceno s poznámkou „deceased“. Budiž mu australská země lehká.

*Nezapomeňte, že Valná hromada
Sokola Sydney bude v neděli
28. dubna 2013 ve 14.00 hodin
v sokolském Národním domě ve
Frenchs Forest.*

Přehled událostí v roce 2012

Věnováno spolužákům obecné školy v Češkově ulici a maturantům reálného gymnázia v Karlově ulici v Pardubicích, dále kamarádům nasazeným Němci v Roztokách u Prahy 1944-45, kteří pomohli vězňům z Terezína, kdy se jejich vlak v Roztokách zastavil, dále spolužákům Vysoké školy zemědělské v Praze 1946-48. Také bývalým spolužákům Královské vysoké školy zemědělské v Uppsale a na podobné škole v Guelphu v Kanadě. Také všem dvanácti držitelům Stříbrného Vlka a všem skautům a zvláště věrným čtenářům „Kanadských Listů“ po 42 let a dalším, které jsem tak či onak poznal.

Důležité: Na poštovné všem, kteří nemají e-mail, přispěla mecenáška paní Radmila Prebandová z Toronta v Kanadě, která jen o vlasek minula jmenování čestnou konzulkou ČR na Bermudách, kde byla jako doma.

Osobní sdělení: Kolem mých 85. narozenin v lednu 2012 jsme se s manželkou Janou rozhodli, že se v dubnu přestěhujeme natrvalo do České republiky. Důležité archivy se vešly do 120 krabic, které s „Buickem“ (ročník 2005) došly koncem května do Prahy. Museli jsme od té doby zvládnout různé zdravotní a jiné problémy. V té době jsme se rozhodli, že investujeme svoje úspory do nového moderního domku v Roztokách u Prahy. Tam se nyní zařizujeme. Poštovní dodávka tam zatím není a naše stálá adresa je a bude: Máchova 472, 252 63 Roztoky u Prahy, tel. 22091-2310, mob. 604-515-125, e-mail: janecek.mirko@seznam.cz

Milé překvapení: na doporučení šéfredaktorky „Kaleidoskopu“, PhDr. Jindry Svitákové (ona je vpravdě živé dynamo), jsem 6. 12. přijal z rukou předsedy ANLETU ing. Jaroslava Houšky Pamětní medaili „ANTHROPOID“. Během večera jsem se setkal s gen. Petrem Pavlem, kterému jsem tlumočil pozdrav od kanadského generála MacKenzieho, s kterým se znal z operací v Bosně. Významnou roli během večera sehrál náměstek ministra obrany pro mimorezortní záležitosti pan Michal Hrbatý. Milé bylo, když se tam objevilo několik desítek mých přátel z řad válečných veteránů a historiků, včetně Františka Srpa, plk. P. Vranského a redaktorky znamenitého krajského listu „Jednota“ z Daruvaru v Chorvatsku. (Mimochodem prezident Chorvatska Ivo Josipovič je částečně českého původu a možná pomůže, aby Čs. obec legionářská měla přednostní právo koupě bývalé vily TGM na ostrově Visu).

Zážitek: na tryzně za gen. Heliadora Píku 21. 6. 2012 před budovou Gen. Štábu armády ČR nebyl sice jeho syn Milan (90 letý), ale kandidát na prezidenta Přemysl Sobotka, poslankyně Němcová, gen. Vl. Pícek, gen. Jiří Šedivý a jiní. Poslední projev svého života měl téměř slepý hrdina 2. světové války gen. Tomáš Sedláček. Řekl jasně, že chování nacistů a komunistů v našich zemích bylo barbarské. Brzy na to zemřel a vláda mu poskytla státní pohřeb se všemi poctami.

Škoda: Kanada nemá v Praze velvyslance. Funkci chargé d'affaires má zatím politický a kulturní rada Matthew Loken.

Zajímavost: v elegantním sále Národního domu na Vinohradech se 7. 12. konala vánoční oslava Klubu rodáků a přátel Přelouče. Zlatým hřeben programu bylo vystoupení 20ti členného pěveckého sboru J. B. Foerster z Přelouče se sbormistrem P. Vackem. (Když zpívali „Velké širé rodné lány“, zpíval jsem v duchu s nimi, už proto, že jsem byl členem pěveckého Spolku Pernštýn v Pardubicích v minulosti.)

Smutné: Titulek v MfD 21. 11. 2012 „V mládí bojoval o Británii, ve stáří živořil“. Pojednává o veliteli čs. letců RAF v Anglii, gen. let. Karlu Janouškovi. Prezident Ludvík Svoboda ho v r. 1948 na nátlak StB vyhodil z Armády. Janoušek byl vězněn 12 let a zemřel na následky věznění v roce 1971. Angličané se o tom dozvěděli až v roce 2001 a premiér Velké Británie Tony Blair odhalil na domě, kde v Praze žil, pamětní desku.

Novinky: Zjistilo se, že vláda komunistů přestala 15. 12. 1989, kdy se v ateliéru J. Skalníka na Vinohradech sešli Václav Havel s Mariánem Čalfou, původem z Trebišova. Byl u toho také Petr Pithart a Alexander Vondra. Čalfa jednal předtím s předáky studentů Mejstříkem a Ctiborem. Ladislav Adamec byl poslední překážkou. Havel dokazatelně nikdy neslíbil komunistům „beztrestnost“, přesto byl komunisty ovládaným parlamentem zvolen do čela státu.

Co chybí: opravený Trojský most by měl být Hodkův most. Vincent Hodek ho bránil v květnu 1945.

Neveselé: v Texasu v USA zanikl po 23 letech měsíčník „Hospodář“ manželů Vaculíkových. Byl důstojným pokračovatelem prvních českých novin v USA, které vznikly díky Janu Rosickému v roce 1871 v Omaze, Nebraska, jako „Pokrok Západu“. Pan M. Stanovský přestal po 11 letech vydávat výborné tištěné „Severské listy“ a podle posledních zpráv se odebral na čas do Finska, kde probíhá zlatokopecká horečka. Naproti tomu stále vychází na 60 krajských listů po světě a za nejlepší jsou považovány „Jednota“ v Daruvaru v Chorvatsku a „Klub“ ve Vídni v Rakousku.

Fakt: Zjistilo se, že Gabčík se před atentátem posiloval Psychotonem, který mu předepsal MUDr. Stanislav Hrubý z Vysočan. Heydrichiádu zázrakem přežil a svědectví zveřejnil v roce 1985. Otázka: Byl předávkovaný Gabčík „mimo“?

Pozoruhodné: V Mělníku měl dobře fundovanou přednášku o Viktoru Dykovi a o ostrově Lopudu v Chorvatsku známý přírodní léčitel a vlastenec František Čanda. Básník Viktor Dyk utonul na Lopudu a má tam pomníček. Přednášky se též zúčastnil prezident ČR Václav Klaus, který našemu dlouholetému příteli F. Čandovi osobně gratuloval. Skupině badatelů v Anglii se konečně podařilo zjistit, jak funguje „odrazový mechanismus blech“. Klub občanů ČR v Bratislavě obětavě vede Jana Bratinková. Hana Šmídová z Trailu, BC v Kanadě se stará o tamní hřbitov Čsl. krajanů. Mezi nimi je poslední starosta Junáka do února 1948 JUDr. Velen Fanderlík s paní, jakož i Matěj Buckna, který Českoslováky naučil hrát hokej.

Odešli: 31. 10. 2012 v Austrálii Wing Commander RAF Vladimír Nedvěd, poslední velitel 311. bomb. perutě během 2. světové války.

Plk. letectva Hugo Mellion, AC1 RAF, odešel 14. 11. 2012 v Anglii.

V Hradci Králové zemřela Eva Vaniečková, 86, která za totality pomáhala rodinám vězněných RAF letců.

MUDr. Zdeněk Boháč, 91, odešel 25. 11. 2012. Byl dlouhá léta předsedou Pražského Akademického klubu 48 a jeho zásluhou je v Nerudově ul. v Praze umístěna deska v místě, kde v únoru 1948 demonstrovali čsl. vysokoškoláci proti komunistickému puči.

Skautský bratr Jiří Rubín, bývalý poslanec federace.

V Nairobi (Keňa), zemřel 25. 2. 2012 RAF letec Karel Schick-Kolben, ročník 1922, potomek zakladatele Kolbenky.

Zemřely také: Paní Brita Orleifson na Gotlandě, matka mého švédského syna a sympatická příbuzná paní Marie Bártová - Fáberová v Praze - Letňanech.

V Karlově Studánce skonal 27. 2. 2012 vlastenec a typický sedlák Jan Jansa, ročník 1936, pocházel z Dolní Čermné v Jeseníkách.

Vše dobré přeje všem Mirko Janeček

V Roztokách dne 27. 12. 2012

Rozpad ČSFR bez referenda ostáva košťou v krku, tvrdí I. Gabal

TASR, 29. decembra 2012

Tento názor českého sociológa Ivana Gabala zdieľa podľa nedávneho prieskumu 70 percent Slovákov a Čechov.

Bratislava 29. decembra (TASR) - V oboch častiach niekdajšieho spoločného československého štátu pretrváva názor, že rozdelenie ČSFR politickou dohodou bez referenda, bolo nesprávne. Tento fakt, podobne ako v roku 1992, kritizuje 70 percent Slovákov a Čechov. Opačný názor má len pätina ľudí. Ukázal to nedávny prieskum Inštitútu pre verejné otázky(IVO) a agentúry Focus.

„Česi majú s pribúdajúcim časom stále viac a viac problém s legitimitou tohto kroku,“ okomentoval výsledok pre TASR český sociológ Ivan Gabal. „Zánik štátu politickou dohodou dvoch politikov, dvoch politických strán, bez referenda, to stále ostáva akousi štedrovečernou košťou v krku pre mnohých ľudí,“ dodal Gabal.

Jeho slovenský kolega Ivan Dianiška pripomenul októbrový prieskum agentúry FOCUS pre Hospodárske noviny, ktorý sa vzťahoval na osobnú zodpovednosť politikov za rozpad ČSFR. „Aj ten prieskum ukázal, že až 60 percent ľudí z rozpadu viní politikov,“ uviedol Dianiška. „Naopak, zodpovednosť samotným občanom, že nič

proti rozpadu neurobili, pripísalo iba necelých 15 percent respondentov,“ dodal Dianiška.

Sociológ v tom vidí istý alibizmus občanov. Najmä preto, že na oboch stranách Moravy bola pred 20 rokmi silná skupina ľudí proti rozdeleniu. *„Je tu otázka prečo nevznikol nejaký relevantný kolektívny odpor vedený lídrami, ktorý by prinútil politikov prehodnotiť postoj, alebo spraviť referendum?“* nadniesol otázku Dianiška.

Vtedajšie tvrdenia politikov, že referendum by nič nevyriešilo považuje Dianiška za irelevantné. *„To bola iba politická konštrukcia, ktorou si politici potrebovali spraviť alibi potom, čo vykonali.“*

Prieskum pod názvom *„Dvadsať rokov od rozdelenia ČSFR a vzniku samostatnej SR a ČR“* realizoval v prvej polovici novembra Inštitút pre verejné otázky (IVO) v Bratislave v spolupráci s agentúrou FOCUS a Centrom pre výskum verejnej mienky (CVVM) Sociologického ústavu Akadémie vied Českej republiky. V prieskume odpovedalo 1013 slovenských a 1212 českých respondentov.

BENEŠ – PRAVÁ RUKA T. G. MASARYKA A LOKAJ STALINŮV?

Bořek Šindler

Jak se asi cítil Edvard Beneš, věrný žák a pokračovatel v demokratickém díle prezidenta Masaryka, když jemu a jeho zemi vrazily v Mnichově hanebně a zákeřně do zad dýku jeho vlastní západoevropští spojenci, Francie s Anglií, a dopustily se tak bídácké zrady ve prospěch německého hulváta? Měl, mohl a chtěl vůbec on pak protestovat a bránit se, po té co potom za dalších několik let na konferencích v Teheránu a na Jaltě jak americký prezident Roosevelt tak opatrný Winston Churchill přikývli Stalinovi, když na před nimi rozložené mapě přičmárnul Československo s vehementně se tomu bránícím Polskem do sovětské zájmové sféry?

Nelze nijak pochybovat o nesmírně záslužné práci prezidenta Beneše v exilu za první světové války, kdy jako Masarykův žák, jeho sekretář a důvěrník mu byl pravou rukou. Kromě své jiné činnosti, přispíval Beneš v Paříži starému pánovi v exilovém úsilí i svou znalostí francouzštiny, nabyté tam kdysi během studií. Masaryk pevně držel oprať a udával směr, Štefánik uváděl své spolupracovníky do společenských pařížských salonů, a Beneš byl zapřažen do každodenní agendy protirakouského zahraničního zápasu o československou samostatnost. Během mírové konference ve Versailles po první světové válce působil výborně informovaný, vzdělaný a politicky informovaný Beneš jako hlavní zástupce Československa, a podařilo se mu tam dosíci značných územních úlev v jižním úrodném cípu Slovenska, jakož i docílit konečného uspořádání konfliktu na slezsko-polském Těšínsku. Jeho dlouholeté působení jako československého ministra zahraničí a jednoho z hlavních činitelů v organizaci Společnosti národů v Ženevě probíhalo ve znamení plodné práce v zájmu součinnosti všech států ve věci zachování míru a dodržování sankcí v odpovědi na útočnou akci Mussoliniho Itálie proti Habeši. Nebylo jistě důslednějšího zastávce československého přátelství se západními spojenci, především tedy s Francií a s Velkou Británií. Po nacistickém převzetí moci v Německu nepřestával Beneš poukazovat na porušování mírové smlouvy tajně znovu zbrojícím Německem, a bubnovat na poplach. Když Němci obsadili Šársko, protestoval Beneš na mezinárodním poli; když německá armáda anektovala na jaře roku 1938 Rakousko. Benešovo Československo opět a opět protestovalo na světovém fóru proti této nezákonné anexi, a samo provedlo částečnou mobilizaci svých branných sil. Za celé údobí Benešova prezidentského úřadu po abdikaci T. G. Masaryka, a pak i po jeho smrti, zůstával Edvard Beneš prezidentem demokratického Československa obklopeného nacistickým Německem, tehdy již fašizujícím Polskem na severu, a již prakticky fašistickým Maďarskem admirála Horthyho na jihu. Pak, v září roku 1938, a po zakončení Británií připravené komické mise lorda Runcimana, vyrukoval na světlo Hitler se svým neuvěřitelně drzým požadavkem přivtělení sudetského území k německé říši. Všechny evropské bubny začaly tehdy vřít na poplach. Začaly vřít a přehlušovat i slušnost samu. Přehlušovat a okázale umlčovat demokrata Beneše, a jeho věrnost demokratickému odkazu T. G. Masaryka...

Ještě ve sletových sokolských dnech roku 1938 pochodovaly tisícíhlavé zástupy pražskými ulicemi a byly vítány nepřehlednými davy jásajících diváků. To bylo v červenci, a byla to vlastně labutí píseň našeho předválečného Sokola. O několik týdnů nato pak nasadil Hitler zděšené Evropě naprosto neomaleně nůž na hrdlo a zhurta na ni zadupal – buď že dostane jeho nacistické Německo Sudety dobrovolně, anebo že zaútočí na Československo svou veškerou vojenskou silou. Beneš se nepolekal. Češi provedli v září brilantně bleskovou mobilizaci během jedné jediné noci, a v odhodlání bránit svoji zemi stáli vedle sebe všichni zleva doprava, prakticky jako opravdu jeden muž. Čekal se útok Němců v důvěře, že spojenecká Francie, a tudíž i Velká Británie se postaví s Československem na obranu evropské demokracie. K tomu, bohužel, nedošlo. Francie svoji spojeneckou smlouvu nedodržela, a její ministerský předseda spolu s britským ministerským předsedou Československo zradili na konferenci v Mnichově, kde oba hanebně kapitulovali před rozlíceným Hitlerem a jemu přítakávajícím Mussolinim. Bylo tam o Československu rozhodnuto dokonce bez jeho přítomnosti. Bylo rozhodnuto o něm bez něho! Nejen to. Ministerský předseda světové britské veleříše, nad níž slunce tehdy ještě opravdu nezapadalo, Neville Chamberlain, za nepovolným Hitlerem pak ještě ustrašeně dohopkoval až do Berchtesgadenu, přivezl si odtud a nadšeným davům v Londýně pak před očima zamával kouskem papírku Hitlerem podepsaným a ujišťujícím čtenáře, že po vydání Sudet už Německo nebude nic dalšího od nikoho požadovat. Naivní, poděšený a nedovzdělaný ministerský předseda britské veleříše sedl německému hulvátovi tehdy na lep. Sedla mu na lep i sladká Francie a celá mírem, mírem třeba ponižujícím, posedlá Evropa.

Československu bylo příkře a bez ubrousku uděleno ultimatum – buď že vydá ihned Němcům sudetské území, anebo že bude ono, nikoli útočné Německo, leč ono, mírumilovné Československo, pokládáno v případě své vojenské obrany za strůjce války! Rozhořčené a západními demokraciemi zrazené a opuštěné Československo tudíž pod oním tlakem kapitulovalo, a Sudety bez boje Němcům vydalo. Edvardu Benešovi, demokratu Benešovi, zastánci všech principů mezinárodního souručenství a jeho dlouholetému úsilí nedovolit Německu vybudovat novou útočnou armádu, byl zasazen citelný políček, a jeho vlastními spojenci dána přednost nestoudnému německému vyděrači. Dodnes zůstává spornou otázkou, zdali se mělo zrazené Československo přece jen i samo bránit, zdali měl prezident Beneš jako vrchní velitel branných sil dát přece jen povel k obraně proti německému útoku. To je samozřejmě jiná otázka nežli otázka zrady západních evropských spojenců... Beneš za oněch okolností po vojenské kapitulaci nehodlal stát v cestě jeho zemi mnichovskou dohodou nadiktované povinnosti nebránit se, a nacistickému Německu bez boje ustoupit. Vzdal se funkce presidenta a uchýlil se s chotí Hanou do Spojených Států, kde našel dočasné přístřeší na jedné z universit. Spojené Státy se na mnichovské zradě nepodílely. Po následné okupaci zbytku Československa dokázaly Spojené Státy Hitlerovi udělit pádnější protest, než k jakému se odhodlala zahanbená Francie s Británií – leč zůstalo pouze při oněch protestech... Dnes si stále ještě dovedeme, anebo spíše ani dnes si stále ještě nedokážeme představit, jaké pocity asi musel tehdy chovat Edvard Beneš jako přesvědčený demokrat, muž a diplomat po léta věrně oddaný spojencům a přátelům, kteří se pak nezdráhali jeho i jeho rodnou zemi zradit tak bídácky, jak to dokázaly Francie s Británií. Nelze najít vhodnějšího pojmenování té zrady: bylo to beze vší pochyby bídáctví, zákeřné bídáctví.

Pomýlenými a přestrašenými západními demokraciemi, za aklamace Evropy dožadující se bezhlavě a naivně míru za každou cenu, tak záludně a cynicky nenasytnému německému vlku předhozené československé sousto se svíjelo pod následky mnichovského diktátu. Ze sudetského území prchaly do vnitrozemí statisíce českých uprchlíků ve snaze uniknout v Mnichově Hitlerem vydupané německé okupaci. V západem zrazeném Československu se počínala zvedat a rychle narůstat vlna odporu a otevřené nevole vůči západním zrádcům, a zároveň i stoupat naděje v záchranu obrácená k Sovětskému Svazu. Během údobí první republiky nebylo v Československu, kromě komunistů, mnoho obdivovatelů sovětského systému vlády. Svízelné boje ruských legionářů s bolševiky na sibiřské magistrále utkvívaly i lidem doma v živé paměti. Tato karta nedůvěry se nyní po Mnichově obrátila, a Češi počínali vnímat Sovětské Rusko jako mocnou baštu proti nacistickému Německu, a i jako svého ochránce. K oživení sympatií k „slovanskému ruskému bratru“ nebylo mezi Čechy nikdy příliš daleko. Tato znovu vzkříšená náklonnost Čechů byla ovšem brzy na to otupena paktem Stalina s Hitlerem o vzájemné pomoci, a i českoslovenští

komunisté, jinak zvykli slepě následovat moskevskou linii, polykali nečekaný obrat Stalinovy taktiky jen s velikou nechutí.

Útok Němců na Polsko a vyhlášení války Německu západními spojenci přinesl zoufale poníženým Čechům určité obnovení sympatie k jejich nedávným zrádcům, avšak vpád Němců do Ruska přinesl jednoznačnou přízeň napadeným „bratřům“, která trvala až do konce druhé světové války. Němci dali po sverpém napadení Ruska vylepit po Protektorátu plakáty s ohyzdnými fotografiemi neštovicemi pođobaných ruských vojenských zajatců s „logem“: To že jsou tvoji bratři? Sám jsem ale na vlastní oči viděl v obci Višňová na Příbramsku, jak tam na ten vylepený plakát kdosi neuměle připsal: „Ano, to naši bratři sou, a ty vám (zadek) natresou!“. Pražané mezi sebou žertovali o tom, jak už budou brzy Rusové uvazovat koně podél chodníkového zábradlí na Václavském náměstí. To bylo ovšem ještě dávno před jednadvacátým srpnem roku osmašedesátého... Ale taková prosovětská, spíše vysloveně proruská, příznivá nálada v Protektorátu tehdy panovala. Když Němci prohráli Stalingrad, a když prohráli gigantickou bitvu v oblasti Kurska, radoval se kdekdo z Čechů... Kromě tohoto všeho byla v Protektorátu velmi populární výzva, kterou začínávalo každé české vysílání z Moskvy: „Smrt německým okupantům!“ Tomu se rozumělo, s takovou výzvou se nadšeně souhlasilo.

Prezident Beneš se počátkem otevřeného nepřátelství mezi po zuby ozbrojeným Německem a morálně zkrachovanými a nedozbrojenými západními demokraciemi přemístil z Ameriky do Londýna, kde zahajoval kroky k ustavení exilové československé vlády. Tak zvaný Západ ovšem zmeškal spěšný vlak, a proti Německu se snažil pak vyjet jenom s těžce supající a zastaralou parní lokálkou. Iniciativu ztratil již v době, kdy se nezmohl na obranou akci po německé okupaci Sárska, po Anschlussu Rakouska, a po rozčtvrcení Československa. Přes Belgii opět napadená Francie se v několika týdnech vojensky zhroutila, a britská města zakoušela vražedné nálety Göringovy Luftwaffe. Začínalo opravdu přihořívát. Britanie poněkud pozdě začínala honit „bycha“. Kdybychom byli začali zbrojit už před několika lety, kdybychom nebyli uvěřili planým Hitlerovým slibům... Ano, kdyby nebyli Francouzi a Britové za potlesku naivní Evropy ustoupili Hitlerovi, kdyby byli respektovali vývody Edvarda Beneše a bezohledně nehodili Československo přes palubu... Pozdě bylo ovšem bycha honit. Pravda, Neville Chamberlain byl nucen předat vedení vlády Winstonu Churchillovi, který jako jeden z mála rozumných západních politiků nikdy nesedl na lep Hitlerovu dryáčnictví, a bylo by se dalo samozřejmě očekávat, že Britanie více méně bez dalšího otálení zneuzná výsledky potupné mnichovské dohody. Očekávat se to dalo. Očekával to sám Beneš a nepřestávala o to usilovat jeho exilová vláda. Britové se k takovému kroku nicméně neměli. Neměla se k tomu ani vláda Churchillova! Britové – k podivu a roztrpčení Benešovy vlády – otáleli se zneuznáním podpisu vydupaném na nich v Mnichově Hitlerem, a Československu hrozila možnost, že i po vyhrané válce bude obnoveno bez sudetského území. Britové hodlali dát tehdy větší váhu mnichovskému diktátu než staletému uspořádání tradičních hranic Českého království. Dnes se to zdá neuvěřitelné. Ale bylo tomu skutečně tak, že teprve po tragických popravách za hejdrichiády se britská vláda konečně došourala – ano, došourala! – k odepsání Mnichova. Toto britské otálení bylo jedním z dalších důvodů, proč Beneš nakonec v Moskvě v roce 1943 podepsal se Sověty přátelskou smlouvu. Tu smlouvu Beneš podepisoval ale také v mylném přesvědčení, že Sovětský Svaz se ubírá směrem k demokracii.

Jedno české rčení konstatuje, že přání bývá otcem myšlenky. Dalo by se možná uplatnit i v případě Benešovy úvahy o postupující demokratizaci sovětského Ruska. Je nesnadno zjišťovat, do jaké míry byla tato téze Edvarda Beneše skutečně výsledkem jeho přání, a do jaké míry byla podmíněna holou nutností docílit alespoň jakéhos takéhos dorozumění se Stalinem a s československými komunisty v moskevském exilu. Beneš si zakládal na Stalinově náklonnosti jím postavené na tom, že to byl právě on, Beneš, kdo Stalinovi před válkou dodal informace o jemu údajně nepřátelských elementech v rudé armádě, získané československou špionáží z Německa. To vedlo k strašlivým čistkám, jimiž Stalin zdecimoval důstojnický sbor sovětských branných sil a oslabil podstatně jejich bojovou účinnost. Dnes se už ví, že tyto informace byly pravděpodobně Němci nastraženy, a aby působily věrohodně, dodány Stalinovi z rukou prezidenta Beneše. Nicméně, Beneš očekával za dodání těchto Stalinovi jím dodaných důvěrných zpráv určitou politickou odměnu, nebo alespoň určité sympatie... A velkou, možná i prvotní roli bezpochyby sehrála

i mnichovská zrada evropských západních mocností, a neochota Británie odříci se ujednání o vydání Sudet Německu. Zatímco ale Beneš očekával Stalinovu přízeň, gruzínský intrikán Josef Vissarionovič Džugašvili Beneše jednoduše obelstil, využil jeho dost naivní důvěry a držel si ho pak po celou dobu v hrsti. Poté, když byl Beneš donucen vrátit se ku konci války do Československa přes Moskvu s radikálním Košickým plánem nadiktovaným mu komunisty, nebylo již pravděpodobně cesty zpět. Zbývalo samozřejmě vysídlení německého obyvatelstva, na němž Beneš trval, a v němž nacházel jednoznačnou podporu Kremlu, právě tak jako v zachování předválečných hranic – tak netakticky a tak dlouho londýnskému exilu upíraným požadavkem. Stalin už pak při skončení vojenských operací držel Beneše v hrsti. Je ovšem velmi pravděpodobně, že ač si toho byl náš tehdejší prezident dosti dobře vědom, utěšoval se tím, že Stalinova přízeň jemu dlužná, a jeho souhlas se zařazením Československa do sovětské zájmové sféry dostatečně zmírní sovětský nátlak. Jak dnes dobře víme, v tom se Beneš radikálně zmylil.

Hanebná zrada evropského západu v mnichovské krizi, otálení britské vlády v znovuznání Sudet jako historického československého území, podpora Ruska ve věci vysídlení Němců, a pomýlená Benešova důvěra v demokratizaci Sovětského Svazu, to byly nesporně závažné okolnosti v prezidentově jednání. Beneš Stalinovým lokajem pravděpodobně nikdy nebyl. Ku konci života se ale bohužel nakonec stal vykonavatelem jeho přání. Nebo dokonce rozkazů?

LETEM SVĚTEM

Listopadové vydání **Vídeňských Svobodných Listů** přináší na první stránce zprávu o návštěvě českého prezidenta Klause v Rakousku, kde se setkal se svým rakouským protějškem Heinzem Fischerem. „Prezidenti se věnovali během setkání rovněž rozdílně vnímané problematice na obou stranách hranice“ uvádí se hned na počátku zprávy. Do té problematiky patří, jak dobře známo, již sama existence jaderné elektrárny v Temelíně v jižních Čechách. Klaus prý uvedl, že má v onom kraji chalupu, z níž je na Temelín dobře vidět, a že tudíž i jemu záleží na nerušeném chodu elektrárny právě tak, jako rakouským občanům... Dočítáme se též v pojednání Petra Anderleho, že naší tělocvičné instituci Sokol bylo toto její označení oficiálně uděleno až dva roky po jejím založení v roce 1862, a že bylo inspirováno Jihoslovany, kteří jménem „sokol“ nazývali svoje národní hrdiny. Čteme: „... Jméno spolku je původu jihoslovanského. Sokol znamená Slovanu v přeneseném, tedy básnickém slova smyslu, bohatýra tělem i duchem. Sokolská myšlenka byla postavena na helénské době za Perikla... „ Jméno „Sokol“, dočítáme se dále, bylo zvoleno na návrh Emanuela Tonnera, tehdejšího českého pedagoga, novináře, překladatele a politika s hlubokými znalostmi české historie. Jak se zdá, nešlo tedy o nějaký pouhý překlad z německého „Falke“!... První prosincové číslo přináší celou sérii zdařilých snímků z představení vídeňské Vlastenecké omladiny „Šumař na střeše“, řadu fotografií z oslav 140. vzniku Sokola v Hodoníně, a také fotografie z návštěvy ve Vídni prezidentovy choti Livie Klausové... Vánoční – tedy druhé prosincové – číslo je ve znamení příchodu vánoc a Mikuláše, s ilustrací Mikuláše Alše na první stránce. Dočítáme se i o návštěvě prezidentského kandidáta Miloše Zemana ve Vídni. Ten se tam setkal se sociálnědemokratickým rakouským prezidentem Fischerem. Oba prý zavzpomínali, jak kdysi Fischer přijel do Vsetína podpořit Zemana v jeho volební kampani. Není ovšem nikde podtrženo, že zatímco Rakušan Fischer je opravdovým sociálním demokratem, Zeman se jím kdysi stal až po své delší existenci ve straně bolševiků... V rubrice „Sokolská hlídka“ čteme o desátém sokolském sletu v červenci roku 1938 mimo jiné i toto: „... Průvod Prahou trval čtyři hodiny a stal se národní manifestací sokolů před nastupujícím fašismem...“. Ano, tak tomu skutečně bylo. Francouzská zrada a neodpuštělná naivita britského ministerského předsedy Chamberlaina pak během několika týdnů naděje sokolů rozmetala, a dovolila Němcům způsobit po celé Evropě dokonalou spoušť...

Šéfredaktorka **Českého dialogu** Eva Strížovská nás i letos překvapila/nepřekvapila Českým kalendářem, tentokráte na rok 2013, ale s obsahem stejné poučným, zábavným a milým jako v letech minulých. Najdete tam všechno, od měsíčních

záznamů všech svatých i nesvatých, od křížovek po recepty rozmanitých dobrot, a spoustu zajímavých článků z per autorů známých i neznámých. Vydávání Českého kalendáře bylo bezpochyby jedním ze šťastných nápadů Evy Strážovské a takový její pestrý kalendář by si měla při ruce chovat každá česká zahraniční rodina. Chcete zplodit a donést na stůl keřovou buchtu? Nahlédněte na stránku 116. Chcete se poučit o rdesnu? Čtete o něm na stránce 101. Tvrdíte dosud, že toho nevíte dost o pochopu rákosním? Nepovídejte! Nepovídejte, a poučte se o něm, o tom rákosním dravci, v kalendáři na stránce 1270. Chcete se dovědět něco bližšího o michelské vodárenské věži? Dozvíte se to na stránce 27. Pro nezasvěcené Nepražany prozrazují, že tento vodárenský objekt je historickou součástí východní Prahy a najdete jeho „portrét“ i na titulní stránce Kalendáře. Rád přiznávám, že jsem si s tím vyobrazením dlouho lámal hlavu – a jsem Pražák, sice nevýchodní, ale Pražák jako Brno, a nějak jsem to spíš porovnával s vodárenským objektem na hranici mezi Letnou a starým Bubencem... Evin kalendář mě dokonce uvedl na stopu jistého Bohuslava Taraby; „učitele, sokolského jezdce a muzikanta“, jak praví stař Jaromíra Novotného. On ten pan učitel Taraba učival na dějvické obecné škole v třicátých letech, když já jsem tam byl žáčkem paní učitelky Hrabánkové. Jeho postava se mi vynořila v paměti teď po nějakých osmdesáti letech, jako bych ho i dnes viděl – napřimeného a s bystrým pohledem. A ta stař Jaromíra Novotného není první zmínkou o panu učiteli Tarabovi... Nu prostě, bez Českého kalendáře ani ránu! Je to snůška všeho a ze všech kapes, a ponechávejte si ten skvost na nočním stolku – bude se vám všem, snad s výjimkou novomanželů, líp usínat!

Vydání canberské **Besedy** z měsíců listopad/prosinec je opět oděno do žlutého hávu, a na titulní stránce přináší vyobrazení moravského zámku Pernštejna. Přináší také zprávu o výstavě ilustrací Krtka... Lednové/únorové číslo je naopak zase v hávu zeleném s obrázkem českého Jindřichova Hradce. Najdeme tam i seznam členů výboru canberského spolku Besedy, a také výborovou zprávu na rok 2012. Bohatě ilustrovaná mikulášská nadílka prozrazuje, že byl onen světec doprovázen nikoli jen čertem jedním, nýbrž dokonce čerty dvěma!

S potěšením se dočítáme v **zVěstníku** SKV Sokola München, že jeho starostovi tamní sokolské jednoty Karlu Pokornému se z rukou místopředsedy českého senátu dostalo ocenění za jeho „činnost v krajanských spolicích a šíření dobrého jména České republiky v zahraničí“. Bratr Karel Pokorný je činovníkem ve dvou krajanských organizacích - v SKV Sokol Mnichov a ve Společnosti pro vědy a umění. Jak se i dále dočítáme, recipient ocenění se vyjádřil konstatováním, že to bylo poprvé v jeho životě, co mu někdo poděkoval za dlouhou krajanskou práci... My ze Sydney mu rovněž gratulujeme!

Listopadový melbournský sokolský list **Kvart** též referuje o otevření výstavy „Krték v Austrálii“, a je vidět, že kam se ten český Krték za pomoci českých zastupitelských úřadů vrtnul, tam měl velký úspěch. Není divu – všichni dobře víme, že je to filmová postavička, která se těší neobvyklé popularitě mezi dětmi i dospělými prostě všude, kde se objeví. Samozřejmě tedy i v Melbourne... Aleš Nebeský pokračuje ve své historické črtě o Národním domě v Melbourne, a tentokrát se zabývá „Údobím nové generace 2“. Zmiňuje se především o přestavbě přední části budovy a dolního sálu, která byla dokončena v roce 1993. V dalším roce je zavedena klimatizace. Nu, jak je znovu patrné z autorovy reportáže, stálo to všechno nějaký ten haléř. Slyším vás sydneyjské volat „hear, hear“?

Prosincový západoaustralský **Klokán** nám dokazuje, že české konzulární zastoupení v Austrálii se těší přízni těch nejvyšších míst. Na titulní stránce vidíme pana generálního konzula Stolinu v těsné přítomnosti světce Mikuláše s biskupskou berlou, a po boku anděla se sklopeným očima. Ano, je pravda, že jsou na něho namířeny zároveň i ostré vidle černého lucifera, leč diplomatický úsměv páně konzulův nenasvědčuje ani o té nejmenší špetičce bázně. Být zadobře s anděly i pekelníky – není to posláním vskutku zastupitelské?... Klokán opět přináší dětskou přílohu, Klokánka, a to je prostě něco, co je dlužno znovu zaznamenat, pochválit a vyslovit naději, že Klokánek zůstane trvalou součástí tohoto západoaustralského časopisu... Chcete-li se zúčastnit vánočního kvizu Klokána, budete se musit snažit uhádnout, proč je ryba tradičním českým pokrmem štědrovečerní večeře, proč si dáváme pod talíř při štědrovečerní večeři kapří šupinu nebo kdy se dostal do českých domácností vánoční stromeček...

Mám před sebou prosincový **Zpravodaj** – „oběžník tělocvičné jednoty Sokola I. Smíchov pro členstvo jednoty“. Nevím kudy všude, kterými trasami tento časopis obíhá, obíhá ale v nádherném pestrém hávu, s bohatými barevnými ilustracemi veškerého sokolského dění na pražském Smíchově a v okolí. Uvažte ale prosím, že je to oběžník smíchovské jednoty Sokola I. Smíchov... Dočtete se tam o výletu seniorů do Brna, o loutkovém divadélku Nazdárek, o činnosti v oddílu sportu, v oddílu tenisu, v oddílu basketbalu, v oddílu lakrosu – nu, prostě, oni ti smíchovští mají zřejmě všechno, nač si vzpomenou... Snad i to nač si nevzpomenou. My v Sydney si vzpomeňme, že členkou smíchovské jednoty byla kdysi naše bývalá náčelnice sestra Mesteková, a mám dojem, že i její neméně aktivní manžel bratr Rudolf Mestek, náčelník, starosta – ten snad během své dlouhé činnosti v naší jednotě zastával celou řadu funkcí. Sestra Mesteková, za účinné pomoci manželovy, kdysi vedla náš sydneyjský taneční krojovaný kroužek dorostenek – ach, kde jen jsou ty časy!... Takže tak.

„Nezávislý celoaustralský krajanský list“ **Čechoaustralan** vydaný s podtitulkem „Léto/zima 2012-2013“ se honosí překrásným barevným vyobrazením jednoho z „nejfotogeničtějších“, byť i umělecky poněkud zušlechtěných, záběrů z pražské scenerie. Je to vyobrazení doprovázeno snímkem z písčité a sluncem ozářené pláže se skalním útesem pod modrojasnou oblohou, a je tak vkusně připraveno pozadí pro přání P. F. 2013. Čtenáři nejsou ponecháni na pochybách, že jsme doma tam i tady, a to je nepochybně posláním Čechoaustralana. Jakmile si však otevřete první, druhou a třetí stránku ocitnete se oběma nohama doma v českém prostředí, a to ve společnosti Karla Čapka, jeho plodného života a jeho mistrné tvorby. Šéfredaktorka Barbara Semenová se tam ve stati nadepsané Síla slov s láskou mazlí s jeho dílem, s jeho spisovatelským umem i s jeho způsobem vyjadřování v naší bohaté mateřštině, a čtenář se s rozkoší probírá každíčským slovem autorky. „Spisovatel, novinář, dramatik, překladatel, fotograf, intelektuál, pozorovatel, filozof, pacifista, vlastenec“ praví o svém oblíbenci, a nelze než vroucně přitakat a souhlasit. Nemohu si prostě odpustit – už i proto, že sám od mládí naprosto sdílím autorčin obdiv – citovat zde alespoň několik z jejích řádků: „...Čapkovo dílo nás dodnes oslovuje díky geniálnímu snoubení jeho formy s obsahem sdělení. Jazyk Karla Čapka zní úctyhodně zejména v současné době. Typickým znakem tohoto autora byla obrovská slovní zásoba, používání neobvyklých slov, několikanásobných větných členů a rozvitých souvětí. Uměl neobyčejně dobře využívat zvláštnosti českého jazyka. Přitom psal lehce, s vtipem, rozhledem a nadhledem. I v té nejjednodušší věci dokázal odhalit její důležitost, význam, podstatu. Přímou vášnivě rozebíral myšlenky hluboké, a nejzávažnější. Škála zájmů jeho spisovatelského pera byla neuvěřitelně široká... “. Zkusí někdo ocenit Karla Čapka znamenitěji? ... Věřu, Čapek, náš český Čapek, nepřestává být aktuálním ani dnes. Krakatit, R. U. R. a Bílá nemoc – a to jsou jen příklady – přímo volají po moderním překladu do angličtiny, a do znovuuvvedení na naši zchudlou scénu. Bolševici Čapka nemilovali. Není divu, a nikdy toho divu ani nebylo. Už i proto, že Karel Čapek jim vypálil rybník už v roce 1924, kdy definitivně odsoudil komunismus ve své úvaze „Proč nejsem komunistou“. Čapkovy Hovory s T. G. M. by se měly stát běžnou četbou mladých Čechů, alespoň mezi intervaly jejich častých dostaveníček s internetem.... Čechoaustralan je vždycky nabit bohatými šperky, a nelze je zde nikdy všechny v několika odstavcích obsáhnout. Nerad bych ale přece jen pominul vánoční rozjímání Jany Reichové „Vánoce, bílé vánoce“, a vřele bych všem doporučil jejich přečtení. Svoje řádky doprovází Jana verši básně „Vánoční touha“ své již dávno zemřelé přítelkyně spisovatelky a české básnířky kdysi v Sydney žijící Boženy Šamánkové z její sbírky „Jak život šel“.

V **Polygonu** najdete prostě všechno, a prosincový nový Polygon v tom nečiní výjimku. Dočtete se tam i o Vůni benzinových par z lehkého pera gosfordského barda Zdeňka Reicha, nikoli tentokrát Zdeňka Riche, a můžete se v jeho doprovodu vydat na automobilový výlet po okresních silničkách v rodných Čechách, ujet v jeho společnosti kolem dvou tisíc kilometrů, a zažít na vlastní kůži agresivitu českých řidičů... Vraťme se ale teď o nějakých padesát stránek zpátky k titulní stránce onoho prosincového vydání, kde lze podívat se letu jakéhosi černého racka nad vzedmutými vlnami jakoby mořského příboje bijícího do nahnědlého skaliska, a to všechno je označeno podivnými slovy „Foto Dan Kratochvila“ – ne, nepřeklepnul jsem se, je to doopravdy Foto Dan Kratochvila - a čtenářům dedikováno jako PF 2013. Že by se nový druh češtiny počínal vkrádat už i do Polygonu spolu s černými racky? Hned nato bych se věnoval „Dopisu Václavu Havlovi“ Milana Hulíka, sice bez adresy, ale

pravděpodobně určeným k dosažení bran očištění, kde se dnes možná adresát Havel již přes rok kaje ze svých bludů idealizace úmyslů otrlých zločinců. Hulík se ve svém dopise obrací na Havla a vzpomíná na bolševické báchorky o „táboře míru a socialismu... z něhož jste nás svojí statečností pomohl vysvobodit, ale permanentní pozvánkou věznilům na porevoluční státní bankety jste jim odpustil, když jste řekl: ‚Nejsme jako oni‘. Skutečně nejsme, ale zapomněl jste na to, že oni nikdy nebudou jako my. Žádná omluva, žádné pokání – oni jsou hrdí, že mohli střílet na uprchlíky...“. Milan Hulík se s Havlem na počátku sametácké éry v Praze sešel osobně, a v tomto dopise mu dnes o tom píše: „... Jistě si vzpomenete na náš rozhovor v roce 1992 na toto téma, kdy jste na moji výslovnou obavu, že jsme se nevyrovnali s minulostí, odpověděl: ‚Bude horší, jak se vyrovnáme s budoucností‘. V tu chvíli jste byl opravdovým prorokem a je to opravdu horší a bude ještě více. Co s ní udělají prezidentští kandidáti Miloš Zeman a Jiří Dienstbier, budou-li zvoleni, když už dnes prohlašují, že budou klidně jmenovat vládu sestavenou z komunistů. K vyrovnání s minulostí, potrestání vinných a zrušení kontinuity práva chyběla politické vůle – především Vaše vůle, pane prezidente. Byl jste statečným svědomím spoluobčanů a odvážným bojovníkem proti normalizaci, ale po listopadu 1989 jste svojí smířlivostí a nerozhodností ohrozil samotné základy dnes dosud demokratické České republiky. Jak dlouho ještě demokratické? Musíme doufat, že do doby, než pravda a láska konečně zvítězí nad lží a nenávistí. Ještě jednou si dovolím citovat básníka, toho největšího, Williama Shakespeara: ‚Když temné síly svádějí nás k pádu často si berou pravdu na pomoc. Získají si nás poctivostí v malém, a když jde o vše, přerazí nám vaz.‘ (Macbeth)“. Nu, zamysleme se nad tím Hulíkovým poselstvím dnes již nežijícímu Havlovi. On to snad myslel dobře, leč prováděl to nedobře. A Hulíkův citát ze Shakespeara naprosto sedne... Jako další bonbónek z Polygonu bych vybral článek našeho Jaroslava Kovaříčka „Rozjímání o disentu“. Tam se především pozastavuje nad tím, že čeština nemá vlastně vhodný ekvivalent výrazu „disent“. Kovaříček býval přítelem Svatopluka Pekárka, spisovatele na seznamu zakázaných knih. Ten Kovaříčkovi prohlásil – „V tom spolku [Charta 77 - pozn. red.] byli lidé, kterým bych neměl chuť ani ruku podat...“. Jaroslav Kovaříček také podtrhuje, jak těžko je vyhnout se dojmu, „že v této moderní době zmatečných hodnot upadají lidé, především mnozí mladí lidé, do otroctví banality, ošklivosti a otupenosti.“ To uvádí více méně jen jakoby mimochodem. Těžkým kalibrem však nabíjí svá závěrečná slova: „... Nikoliv peticemi a plamennými řečmi buduje se slušná společnost, nýbrž usilovnou drobnou prací, kulturou i vzděláním a občanskou angažovaností. Nejeví se mi, že by český dissent nechal po sobě nějakou inspirativní vizi... To všechno jsou perličky z Polygonu, a protože mi zde nezbývá další místo, radím našim čtenářům stát se jeho odběrateli. Českými zahraničními publikacemi se opět dychtivě proplétával

Bořek Šindler

MY FIRST STEPS IN AUSTRALIA MOJE PRVNÍ KROKY V AUSTRÁLII

FROM THE BEGINNING, HONOUR THE CONTRACT (Final) *Oliver Fiala*

I began to understand enough to get the gist of most of the conversation which accompanied the “smokos” and the men were really friendly, helpful and open. I felt comfortable with them. I asked them all kinds of questions about their way of life and schooling and was surprised that most of them had completed their intermediate examinations and Harold actually finished high school. I wrote home about my experiences with farm-work and was very complimentary about the high educational standards in Australia. My dictionary translated “intermediate” as “middle school”. In my country, gymnasia were known generically as “middle schools”, just as universities were called high schools. I was surprised that even itinerant workers in Australia had gymnasium qualifications and that Harold had graduated from the University of Bathurst! It did not take me long to clarify the differences and the limitations of my dictionary.

That part-time job provided for some little luxuries. As well as a new camera, I bought myself a heavy silver signet ring, engraved with my initials. I set aside one pound a week for tobacco and drinks, reduced my smoking and drank a maximum of

two middies on Saturday night. Ten shillings a week was allowed for the hire of a saddled horse and I enjoyed learning how to ride, mostly within the boundaries of the Depot. I would buy one ticket per week in the NSW State Lottery, with the first prize of \$5000, later increased to \$6000. My big gambling days were, however, short-lived. Each payday I would collect money from my six friends and buy tickets from a news agency in Howick Street without winning for several weeks.

One Thursday, I was buying nine, instead of the usual six tickets, because someone wanted more than one and the newsagent said jokingly: "Why don't you buy yourself ten tickets? You never know, it could be the lucky one." I declined, because my budget allowed for only one ticket per week. The tenth ticket won the first prize. I was so disappointed with myself that I never bought a lottery ticket again and Dušan took over the purchasing.

Dušan, the oldest in the Hut group, was the first to develop a relationship with an Australian single mother of two and spent more and more time at her flat in downtown George Street, where several of her single girlfriends also congregated. Joseph (Joe) shortly after met his future wife when we went for a milkshake in a Greek milk bar and she was a waitress there. He invited her to the dance at Raffles and she brought her Hungarian girlfriend who wanted to meet me.

Saturdays at Raffles became the meeting place of about seven Australian single girls, the two Hungarian women and a group of Czech single men. Probably about twenty people met for the first time. They asked the pianist to play some swing jazz pieces and virtually took over the dancing area. The boys jitterbugged to any swinging music and taught the steps to the Australian girls. Everybody, including the Australian regular customers, had a really enjoyable night. A week after, the place was almost full as the news spread in town, especially amongst the girls, that a group of migrant bodgies were teaching jive and jitterbug there. News also reached the migrant camp where there were some musicians and it was also talked about among almost eighty young, eligible and keen men at the Depot.

That was really the beginning of a new style of nightlife in Bathurst. That night I negotiated a deal with the owner, whom I found very approachable. I told him that I used to play drums and would be able to get a group of three or four musicians, if there would be some permanency for me. I had seen a second-hand percussion set advertised several times and would buy it if I could store it safely at his establishment. We agreed on a maximum of three players, but the owner insisted that the girl pianist must remain. He offered me two pounds for organising the group and playing the percussion instruments and one pound for each musician playing from 8 pm to midnight. I bought the set for just under £30, comprising a pedal tenor drum, snare side drum, small tom-tom drum, pedal cymbal, large stand cymbal, castanets, cow bells, woodblock and two sets of claves and steel brushes. It was an excellent buy, soon completely repaid in instalments.

It must have been sometime in November when my new trio first made their appearance. As agreed the piano was played by the same Australian pianist although after about three weeks she left because she was moving out of town. The trumpeter was a Hungarian who had played in various US Army broadcasting stations, entertaining the troops stationed in Europe. He was a talented professional. He could improvise indefinitely and played from memory and it was he who established the style and programming of the four hour performances.

At the beginning, "God save the King" was played, followed by sections of three, mainly mood-setting latest hits and requests from the patrons. Some polka-waltz-mazurka folk sequences were infused, with about five minute intervals between each section. About 10pm, the jitterbug and boogie-woogie improvised sessions began. Between 11pm and midnight the lights dimmed for the sentimental journey of tangos, gipsy melodies, rumbas, cha-cha, negro spirituals and slow English waltzes which brought the night to a close with *Auld Lang Syne*.

I found an excellent jazz pianist who was employed at the Migrant Centre and he remained with the group for almost a year. The band was enlarged by a guitarist, Joe, a Czech university student from Prague, who worked as a kitchen-man in the Bathurst Teachers' College and was a permanent local. During the next two years many musicians, mostly Hungarians, came and went. Some only stayed in camp for a couple of weeks before they were placed in employment. Accordion, violin,

saxophone and clarinet players were at different times heard as soloists. Because of the success and packed houses on Saturdays, the band was asked to play on Wednesdays and Fridays, and the owner allowed an addition of a double bass played by Miklos, who worked and lived at 4COD. He was a former Hungarian Army officer, six foot tall and fifteen stone, who looked well beside his large instrument. This gave me a "local" percussion group, which could always perform even with just a pianist. In that set-up, we were increasingly in demand to play at wedding receptions, usually on Saturday afternoon, 2-6pm, at the same venue, in addition to the 8pm evening session.

It had happened several times on Saturdays that I put in four hours on the farm in the morning, four hours at a reception in the afternoon and four hours playing until midnight and my weekly income more than doubled my army wages. For the first time in my life I not only owned a bank account but I was actually able to make weekly deposits and my bank savings started to grow steadily. Our first Australian Christmas was only four weeks away and Mirek and I wanted to buy something for Sergeant Les's children. Les suggested that they liked to play with models. I thought that I would make them a garage and Mirek suggested a railway station. We were told by Les that we could have some remnants of three-ply and pieces of timber kept around the shed and any of the paints in the store. We needed something a little challenging and went to work on our projects with great enthusiasm. On the first day we worked slowly, mostly cutting, working out dimensions we considered suitable for little children but in less than a week the two constructions were ready, painted and dry. On Saturday we bought little model cars and a railway train set and on Monday, almost a month before Christmas, the two sets were ready. When I wrote my Christmas letter home on 2 December, I wrote proudly: "These are children's toys, which I and a friend made as Christmas gifts for one of our Australian friends. It is not beyond the bounds of possibility that one day I will try to manufacture such toys, because they are much admired. It is a pity you cannot see them in their colours. Everything, except the little cars and the train, is made of wood". I was prepared to explore anything, vaguely aware that such models could be mass-produced with the new plastic technology.

About the second or third week after our new group started at Raffles, Les and his wife and some of their friends came and Harold brought his wife and his sister. They all enjoyed the night and Harold's wife danced virtually every dance with some of my friends, completely uninhibited by her early pregnancy. Harold's family were a host family to the migrants as they had earlier, during the war years, hosted some officers from the camp. When we told them about Christmas celebrations beginning on Christmas Eve and the various European traditions still being observed, Harold and his wife invited us to make use of their house on Christmas Eve and celebrate in our own way. For them it was just a Christmas party, but for us it presented an opportunity to have the most important evening of the year and our first Christmas in Australia in an Australian family home. We were all overjoyed, because deep down we still felt uprooted and homesick. Miklos, who by nature was a sentimental cuddly bear, shed a tear in gratitude and organised present-buying for all members of the family, including Harold's father. Most of the boys bought pieces of gold jewellery for the two ladies and Tokay and cigars for the men.

Christmas Eve was on Saturday and after we had done our shopping we came to the house and Harold's wife welcomed us. We brought in a real Christmas tree, eight feet high and with a star at the tip just touching the ceiling, and decorated it in the European style. There was tinsel everywhere, but it was impossible to buy any traditional glass decorations, little candle holders or Christmas chocolate collections. Later on, when Harold's wife came home from work, she brought coloured balloons to hang in the hall and outside. For us, balloons were strictly for Silvester, New Year's Eve, but we gladly obliged.

It was an extraordinary act of generosity that none of us could ever forget. Bathurst became my "mother" town and Harold and his wife friends with whom I felt secure. They did not have any ulterior motives. They did not impose in any way. They just took everyone as they were, prepared to be "good mates". They offered the shelter of their home on Christmas Eve to those for whom it was a very special day, although for them it was a working day which ended in a late Christmas party. Neither of them

was a church goer, although the family had a mixed Anglican-Presbyterian background. The Christmas season was busy with a trip to Harold's brother's farm, a bicycle ride to Sofala, Australia's oldest surviving gold town, and three performances during the week at Raffles. It ended with a completely sold out night on New Year's Eve, with dancing continuing until past two in the morning on 1 January, 1950.

For me, as for most of the immigrants that arrived with me, it marked a momentous year, a complete and fundamental change of life. We had found a haven far away from the "cold war" which had begun in Europe, where the "Iron Curtain" slammed down in the face of the Western democracies and brought about the emergence of Moscow-directed Soviet satellites as a protective buffer zone in case of a WWII. The East German Republic, created as an out-post satellite in October 1949 was the last in the changed face of Europe, stretching from North to South. Bulgaria, Romania, Hungary, Northern Bukovina, Bessarabia, Ruthenia, Poland, East Prussia, Lithuania, Latvia and Estonia and Finland marked the trail of Communist expansion. The "Via Dolorosa of Europe" of Stalin's five years political penetration in that vast area given to him by the Allied leaders in Teheran (1943) and Yalta (1945) was completed. The fear of atomic annihilation hung over Europe. In Asia, Mao's communist troops were nearing the end of their long march to victory and had conquered Shanghai. The North Atlantic Treaty Organization was born as a defensive deterrent against aggression and a month later the Berlin blockade ended. George Orwell's novel of totalitarian nightmare, *1984*, appeared at the time the Russians tested their first atomic bomb.

On Australia Day, 26 January 1950, our new citizenship rights came into effect. During the November Federal election the Liberal leader, Mr Menzies, declared that, if elected, he would dissolve the Communist Party as an unlawful and subversive organisation, a message accepted by the majority of immigrants with approval. The mass migration of another 200,000 persons to Australia, from northern and southern Europe was proposed to continue. I was convinced that I made the right decision by migrating to Australia and was looking towards the new year with confidence and anticipation.

January began with dry sunny days, temperatures moving in the mid to higher thirties. It was hot everywhere, without much relief even during the nights. On Wednesdays and Fridays I did not get to bed before midnight and Saturdays it was even later. I fell into a habit of having an additional snooze between 8:15 - 9:15 am in the storehouse. As soon as the jeep delivered me and my friends, I would walk into the guardhouse, say good day to everyone and disappear to lie in my pad amongst the boxes in the storehouse. During the very hot days it was stifling trying to sleep amongst the high-stacked boxes. I found it more comfortable to lie on one of the cases standing near the open entrances, ready to be dispatched to Sydney. There was always a pleasant breeze silently soothing me to sleep.

On Monday, 31 January, on an already oppressive morning, after an almost sleepless night, I found relief on top of a six-foot chest and soon fell fast asleep. After a while, I half-awoke with an uncomfortable feeling of being watched. When I opened my eyes, I saw a man in full military uniform, standing very close, almost hovering over me. It was the major! Instead of coming on his inspection through the usual gate, where Les and the others could see him, he arrived from the other side, through the Agricultural Experimental Farm orchards, stopped his jeep quite a distance away and entered into the quiet storehouse unnoticed. I managed to slide down from the top of my improvised bed and stood stiffly to attention.

The major was perfectly calm, soft spoken and seemed almost amused when he asked for my name and inquired whether I was tired, perhaps working too hard. While I was answering, Mirek emerged from his den, immediately grasped the situation and ran to inform Les and his crew while the two Polish "boys" were rather ineffectually trying to stir some dust at the other entrance to the storehouse. The major ended his soliloquy by suggesting that perhaps I should find myself a less demanding job and he would support my request to change my place of work with the Immigration authorities. He met Les and his crew near the entrance and asked Les to accompany him to the guardhouse for what turned out to be a fairly long conference. When the jeep disappeared in a cloud of dust, a somewhat embarrassed

Hádankový koutek

Jako už několikrát, mi odpověděli pan **Richard Toman** a pan **Oliver Fiala**. Oba správně vyřešili druhou a třetí hádanku, ale ten první chyták jim oběma utekl; ale komu by neutekl, když člověk očekává matematikou hádanku? Jména číslovek, skutečně?

1. Logical Series: What is the next term in this logical series: **o, t, t, f, f, s, s?**

Solution: It is “e” as the terms of this series correspond to the initial letters of the numbers: “One, Two, Three, Four, Five, Six, Seven, Eight ...” Yeh, sneaky, this one!!

2. Bicycle Race: During a bicycle race, Roland overtakes the rider in the second place, then, just as he is approaching the finish line, he is overtaken by two competitors on their wooden bicycles. In what place does he finish?

Solution: Roland finishes in fourth place. By overtaking the rider in second place, he in fact puts himself in second position (**and not first**). Thus, when he is overtaken by two competitors, he finds himself in fourth place.

3. Coloured hats: Professor Pots has set a tough challenge for his four brightest students, who are sat facing each other. He says: “I have seven hats here, four black and three white. I will blindfold you and then give you each a hat. I will then remove the blindfolds and ask each of you in turn if you are able to work out what is the colour of your hat.” He does this. Each student thinks very hard before he speaks. And this is what each one says: First student: “I don't know.” Second student: “I don't know either.” Third student: “Nor do I.” Before his blindfold is removed, the fourth student announces the colour of his hat. What is it and how does he know?

Solution: He says: “**I am wearing a black hat.**” The fourth student reasons as follows: “Suppose my hat is white. The first three students have already tried to work out the colour of their hats and failed. If number two could see white hats on number three and me, then he could deduce his hat must be black (because if it was white, number one would have known his hat was black). But number two said nothing, so if mine was white number three would know that his hat was black. But since number three also said nothing, the only explanation is that I must be wearing a black hat.” **Note:** You do not know anything about the colours of any of the first three students' hats! Any of them can be either black or white!

Dnešní hádanky:

První dvě hádanky jsou opět z knihy “**Enigma**“ **Fabrice Mazza**, ta třetí hádanka je z knihy “**The Great Book of Mind Teasers & Mind Puzzlers**” **George J. Summerson**, aby si přišli na své i ti, kteří si žádají těžší hádanky.

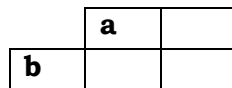
1. Pills

Dame Fredegonde's apothecary has prescribed her eight pills, to be taken at the rate of one pill every quarter of an hour. How much time will have passed when she finishes all the pills?

2. Manuscript

A cleric has to number the pages of a manuscript from 0 to 100. How many times will he write the figure 9?

3. A Different Age

The ages of Ambrose, Brandon and Chester can be related to the diagram above so that when just one digit is written in each box:

- a** across is Ambrose's age in years.
- a** down is the sum of Ambrose's age and Brandon's age in years.
- b** across is the sum of Ambrose's age, Brandon's age and Chester's age in years.
- Two of Ambrose, Brandon and Chester are the same age in years.

Who is a different age in years from the other two?

Maria Daňková
MariaDankova@gmail.com
Tel: (02) 9939 1031
Mob: 0448 893 788

*Viktor Ponrepo, vlastním jménem Dismas Šlambor (6. 6. 1858 – 4. 12. 1926)
byl český průkopník kinematografie, majitel prvního stálého
kina v Praze v domě U modré štiky v Karlově ulici.*

KINO PONREPO – SOKOLSKÝ NÁRODNÍ DŮM SYDNEY

Představení se obvykle konají každou třetí neděli v měsíci v sokolském Národním domě v prvním patře 16 Grattan Crescent, Frenchs Forest v 14.00 hodin.

Neděle 7/4/2013 v 14.00 hodin:

PRINCOVÉ JSOU NA DRAKA

Legendární pohádka s oblíbenými písničkami Zdeňka Svěráka a Jaroslava Uhlíře. Vtipný příběh o lásce a moudrosti, z kterého vyplývá, že nad drakem mohou zvítězit nejen princové. Režie Jiří Adamec. Hrají: Vladimír Menšík, Jirina Bohdalová, Ivana Andrllová, Jan Čenský, Ladka Kozderková a jiní.

Neděle 19/5/2013 v 14.00 hodin:

OKRESNÍ PŘEBOR - Poslední zápas Pepíka Hnátka

Film vychází z populárního televizního seriálu Okresní přebor. Jak sám název naznačuje, ve filmu se objeví legendami opředená postava trenéra s licenci - Josefa Hnátka. Protože v samotném seriálu se tento muž vyskytoval pouze jako popel rozprášený na houslickém hřišti, rozhodli se tvůrci, že ho divákům představí i ve své živoucí podobě. Příběh celovečerního filmu je tak situován do doby jeho života a rozehrává dilema muže, pro něhož je fotbal celý jeho život. Dokonce víc než život. Titulní roli houslické persóny ztvární divadelní režisér, umělecký šéf pražského Dejvického divadla a příležitostný herec Miroslav Krobot. Režie Jan Prušinovský. Hrají: Miroslav Krobot, Ondřej Vetchý, Luděk Sobota, Jaroslava Pokorná, David Novotný, Jakub Kohák, Pavel Kikinčuk, Leoš Noha, Jan Hartl, Pavla Beretová, Lukáš Langmajer, Ladislav Hampl, Petr Franěk, Norbert Lichý, Jaroslav Plesl, Jarmil Škvrna, Marika Procházková, Alena Mihulová

MŮŽETE V TOMTO POMŮCT? Andrej Jakab nar. 10. 08. 1913 v Lemešanoch, ktorý bol dôstojníkom letectva a po vojne odišiel do Austrálie kde podľa informácií vzdialených príbuzných v SR, ktorí by sa radi dozvedeli o jeho osude, mohol bývať v Sydney alebo Melbourne.

Honorárny konzulát Slovenskej republiky v Sydney

honorárny konzul: Milan Neklapil

adresa: Lakes Business Park, Unit G1, 2B Lord Street, Botany, NSW 2019

tel.: 0061-2-833 511 22

fax: 0061-2-833 511 21

email: consul@hcsr-sydney.org

The CSIRO has discovered the heaviest element yet known to science. The Commonwealth Scientific and Industrial Research Organization (CSIRO) is Australia's national science agency,

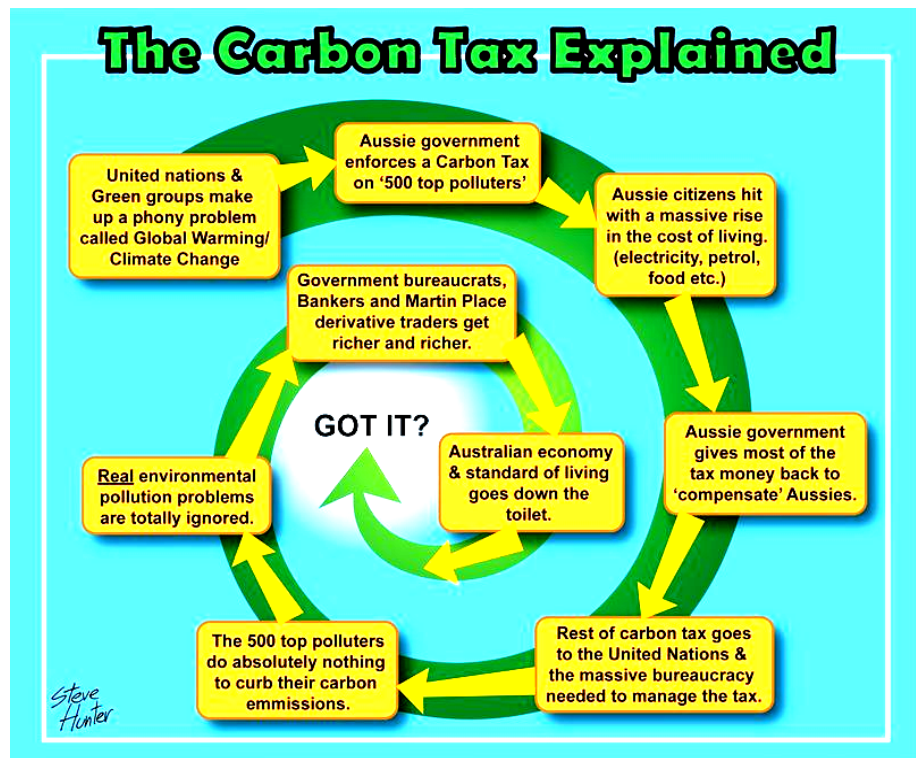
The new element is Governmentium (Gv). It has one neutron, 25 assistant neutrons, 88 deputy neutrons and 198 assistant deputy neutrons, giving it an atomic mass of 312. These 312 particles are held together by forces called morons, which are surrounded by vast quantities of lefton-like particles called peons.

Since Governmentium has no electrons or protons, it is inert. However, it can be detected, because it impedes every reaction with which it comes into contact. A tiny amount of Governmentium can cause a reaction normally taking less than a second to take from four days to four years to complete.

Governmentium has a normal half-life of 2 - 6 years. It does not decay but instead undergoes a reorganisation in which a portion of the assistant neutrons and deputy neutrons exchange places.

In fact, Governmentium's mass will actually increase over time, since each reorganisation will cause more morons to become neutrons, forming isotopes. This characteristic of moron promotion leads some scientists to believe that Governmentium is formed whenever morons reach a critical concentration. This hypothetical quantity is referred to as critical morass.

When catalysed with money, Governmentium becomes Administration, an element that radiates just as much energy as Governmentium since it has half as many peons but twice as many morons. All of the money is consumed in the exchange, and no other by-products are produced.

Víš, co znamená nápis K + M + B psaný křídou nade dveřmi? To je upomínka pro důchodce před odchodem z domu. Klíče + Mobil + Brýle...

Chlápek na nádraží osloví slečnu, táhnoucí těžký kufr. „Slečno, nebolí vás z toho ru-ka?“ „Ano,“ odpoví slečna v očekávání galantní pomoci. „Tak proč si to nepřechyt-nete?“

ODSUN jako TRAGICKÉ ZAKONČENÍ SEDMI STOLETÍ TRVAJÍCÍHO STÝKÁNÍ A POTÝKÁNÍ ČECHŮ A NĚMCŮ V JEDNOM STÁTĚ © Radek Klempera 1997

Obsah:

I. Úvod

II. Soužití Čechů a Němců v jednom státě po sedm století - jaké skutečně bylo?

III. Nacionalismus - dějiny 19. a 20. století

IV. ČSR - národní nebo občanský princip státu?

V. Mnichov a válka

VI. Odsun jako reakce na 2. sv. válku

VII. Otázka morálnosti a nutnosti odsunu

VIII. Tolik diskutované dekrety prezidenta republiky - o čem vlastně byly?

IX. Další známé-neznámé zákony a protokol Postupimské dohody

X. Smlouvy mezi Československem a SRN a deklarace

XI. Nevládní iniciativy

XII. Závěr - hodnocení, podobnost se Slováky a budoucnost

Použitá literatura:

I. Úvod

Přestože jsem chtěl původně psát o odsunu jako takovém, byl jsem nakonec tímto problémem donucen, abych napsal něco i o historii soužití Čechů a Němců v jednom státě (království), bez které se nedá pochopit samotný odsun.

II. Soužití Čechů a Němců v jednom státě po sedm století - jaké skutečně bylo?

Češi a Němci prý byli vždy ve své historii nepřátelé. Příkladů se najde hodně: Braniboři v Čechách, husité a křižáci, Bílá Hora a 20. století. Je to však pravda? V následující eseji se pokusím tvrdit, že to vždy pravda nebyla. Podle požadavků Evropské Unie mají všichni její členové upravit výuku historie tak, aby důraz byl položen spíše na to, co jednotlivé národy spojuje než na to, co je rozděluje. Konflikty by tak ztratily ostrost a nepřenášely by se na další generace. Sedm století žili Češi a Němci (dnes nazýváni sudetští, dříve čeští) v jednom státě, někdy jako sousedé, někdy jako soupeři. František Palacký ve svých „Dějínách českého národa v Čechách a na Moravě“ poprvé nazval sedm století soužití Čechů a Němců v jednom státě jako „stýkání a potýkání“. Například v Českém Krumlově bylo stýkání, v Chebu naopak potýkání. Český Krumlov je dnes považován za typicky české město a součást českého kulturního dědictví (dnes světového kulturního dědictví zapsaného na seznamu UNESCO). V historii ale tomu tak vždy nebylo. V 15. a 16. století sem přicházejí němečtí důlní podnikatelé a celé město je od té doby prostoupeno vlivem rakouským, románským, jižanským než typicky českým. Cheb byl naopak v 19. století sídlem německých nacionalistů. Zde Konrád Henlein založil svoji SdP. Již ve středověku Friedrich Barbarosa (Češi někdy překládají jeho jméno a nazývají ho „rudovou“) udělil Chebu titul „svobodné říšské město“. To, že se v 19. a 20. století stal centrem německých nacionalistů v Čechách nebylo z nějakých vyloženě protičeských nálad zde, ale bylo to způsobeno nostalgií po středověké slávě, kterou stejně už nešlo obnovit. Ze „svobodného říšského města“ se stalo za první republiky obyčejné okresní město. Ve středověku tu byl např. roku 1634 zavražděn Albrecht z Valdštejna, ale k tomu se ještě dostanu. Německý historik Frank Boldt z Brém tvrdí, že nejstarší dějiny Chebu a Chebska nejsou ani české ani německé, jsou podle něho nejdříve keltské a potom slovansko-germánské. Jan Lucemburský udělal z Chebska součást českého státu.

Po původních obyvatelích tohoto území, Keltech, nám toho moc nezbylo. Jen název území (Bohemia, Böhmen, Bojohemum) a název několika řek jako je Vltava. Když už jsem u těch Keltů, rád bych zde uvedl názor některých lidí, že česká povaha není ani slovanská ani germánská, ale že má velice blízko ke Keltům a tudíž dnes např. k Irům. Rád bych se teď také zmínil o názvu Čech. Čeština má název pro toto území

pouze Čechy a pro obyvatele Češi. Jiné jazyky, ale především němčina měla (a má) pro toto území a pro jeho obyvatele dva názvy, a to hlavně dříve uváděn Böhmen a dnes uváděn název Tschechien, dále der Böhme a der Tscheche a böhmish a tschechish. Je to tím, že němčina odlišovala pojetí Čech a Čecha v zemském smyslu (dnes bychom řekli v občanském) a to bylo Böhmen a der Böhme a v tomto smyslu se zde žijící Němci považovali za Čechy (až do vzniku německého a českého nacionalismu v 19. století, o kterém se zmíním později) a der Tscheche, což byl Čech podle národního principu. Hromadné přistěhovalectví Němců do Čech začalo koncem 12. a především začátkem 13. století, kdy Přemyslovci povolávali do Čech kolonisty. Uvažovali totiž prostě: čím více lidí v zemi včetně odborníků, tím to vynese více daní. Němečtí řemeslníci a odborníci přinášeli do Čech množství technického know-how, které se pro rozvoj Čech stalo důležité. Před těmito kolonisty přicházeli do Čech již němečtí kněží a obchodníci. Příchod německých kolonistů do Čech byl jen pokračováním velké evropské kolonizace, která začala na přelomu 11. a 12. století, kdy se přebytek obyvatelstva ze západní Evropy, kde byl nedostatek půdy, nenásilně posouval stále na východ. K nám to byli odborníci na hornictví a jiné oblasti a utečenci před inkvizicí, především Waldenští kacíři, kteří byli ale také vynikající řemeslníci. Němečtí kolonisté sem přinášeli vyšší právní myšlení a základ evropské civilizace, což byly města, se rozšířil také především díky nim. Němci hovořili německy a Češi česky. Jazyková otázka neměla ve středověku takový význam jako v 19. století. Češi a Němci ve smíšených oblastech uměli většinou oba jazyky. Příslušnost k národu byla dána zemsky, všichni obyvatelé této země byli Češi v německém smyslu Böhmen; žádný z uznávaných německých historiků dnes nebude zdůrazňovat, že právě Němci přinášeli do českých zemí kulturu, v minulosti tomu vždy tak nebylo. Němci do českých zemí přinesli množství technického know-how a všeobecné kultury, ale to sami Němci dostali ze Západu, z Francie, z Anglie. Němci ale nepřicházeli do barbarské země. Němečtí přistěhovalci díky svým řemeslným a obchodním znalostem zbohatli a zasedli v městských radách např. v Brně a Jihlavě. Velký význam měla morová rána v Evropě v polovině 14. století. Odhaduje se, že tenkrát na mor zemřela jedna čtvrtina evropské populace (25 mil. ze 100 mil.). Tato morová epidemie měla za následek vylidněné oblasti na západě a na jihu, tj. dostatek půdy a ukončila demografickou vlnu. Příliv německých kolonistů do českých měst ustal a města začala absorbovat Čechy z venkova.

Za Karla IV. se Praha stala jedním z nejdůležitějších měst v Evropě. Byl Karel IV. Čech nebo Němec? Byl to především český král nebo císař Svaté říše římské národa německého? V cizině je Karel IV. považován také za Francouze a Lucemburka. Básník Petrarca v něm dokonce viděl Itala. Kompromis je snadný: Karel IV. byl univerzalista a nadnárodní hlava všeho křesťanstva a jeden ze skutečně prvních Evropanů. Tvrzení, že Karel IV. byl Němec sloužilo k tvrzení, že Čechy a Morava jsou jen jednou z německých zemí tak jako je Bavorsko nebo Sasko. Praha v době Karla IV. byla skutečně mnohajazyková - čeština, němčina, francouzština. Karel IV. (a nejen on, tehdy to bylo v Evropě běžné) uzavíral z důvodů míru a spojenectví sňatky. Princezny si pak braly s sebou do cizích zemí celý dvůr s daným jazykem a kulturou. Pro zajímavost lze uvést, že na Karlově dvoře v Praze se zrodila první podoba spisovné němčiny. Zajímavá je katedrála sv. Víta považovaná za symbol české státnosti. Její stavbu začal Francouz Matyáš z Arasu a pokračoval v ní pak rodák ze Švábska Petr Parlér. Česko-německé spory se nevyhnuly ani Karlově univerzitě. Byla to první univerzita na sever od Alp a na východ od Francie. Čeští Němci tvrdili, že je německá, protože v ní měli při rozhodování cizinci 3 hlasy a Češi jen jeden. Čeští historici tvrdili, že je univerzita česká. Univerzita byla postavena za české peníze, Německá říše na ni nepřispěla ani grošem. Kancléřem univerzity byl český arcibiskup. Symbolickým ochráncem je český pastor svatý Václav. Základní listinu Karel IV. podepsal jako český král a ne jako německý císař.

Dalším konfliktním obdobím pro české a německé historiky byla doba husitská. Než se stal Jan Hus symbolem českého národnostního úsilí, viděli v něm Němci předchůdce Martina Luthera a chovali k němu úctu. Palacký, Masaryk a jeho žáci viděli v husitství období maximálního vzepětí, kdy Češi jako obránci pravdy a víry dokázali vzdorovat celé Evropě. Čeští Němci naopak viděli v husitství období úpadku, které zničilo zemi a přivedlo ji do mezinárodní izolace. Základní osnova husitství a reformace nebyla národnostně omezena. V Praze např. žili němečtí kacíři a kacíři z celé Evropy. Před rokem 1450 byl Žatec cílem pro tyto kazatele pro větší část

Evropy. Čeští a němečtí historikové se shodují v tom, že husitství bylo počátkem celoevropského zápasu o náboženskou svobodu a reformu samotné církve. Husitství mělo vedle národního vzepětí a hrdinství zrozeného z hluboké víry také za následek, jako každá občanská válka, zpusťování země. Krutost a fanaticnost byla průvodním znakem všech náboženských válek, nejen husitství. Do jisté míry byla otázka náboženská za husitství spojená s otázkou národnostní, protože převážně německy obydlené pohraničí bylo katolické. Byly ale i tehdy výjimky, např. německý Žatec byl protestantský a česká Plzeň se postavila proti husitům. Objevil se zde jeden paradox: čeští Němci, kteří byli v době husitské protireformační, o století později, když vrcholila reformace v Německu, přijímali tuto reformaci a přinášeli ji do českých zemí.

Dalším sporným bodem v česko-německé historii je bitva na Bílé hoře. Bílá hora byla často interpretována jako místo zániku české samostatnosti a místo německého triumfu. Necelé 2 hodiny rozhodly o Čechách na 300 let. Stavovské vojsko po prvních výstřelech zachvátila panika a uteklo z boje. 300 hrdinských Moravanů bojujících na straně stavů byli ve skutečnosti němečtí žoldnéři, které najaly moravské stavy a neutekli proto, že byli zahrnani ke zdi. Byla to nejenom porážka Čechů. Prominentní úlohu mezi vzbouřenci hráli právě Němci. Jeden z českých stavovských vojevůdců neuměl česky ani velet. Friedrich Falcký, kterého si stavové zvolili za svého krále a kterému Češi rádi z pomsty říkají „zimní král“ (vládl u nás od jara 1918 do podzimu 1919, tudíž rok a půl a ne jen půl roku, jak by z jeho názvu mohlo vyplynout), byl Němec jako poleno. Naproti tomu Slavata, místodržící, kterého vzbouřenci v roce 1918 vyhodili z oken Pražského hradu, byl ale Čech. Na Bílé hoře zvítězilo katolictví nad reformací, autorita nad principem svobody, centralizovaný stát nad myšlenkou autonomie, a ne Němci nad Čechy. Němci byl jak mezi popravenými na Staroměstském náměstí tak mezi vyhnanými. Při násilné rekatolizaci nebyly ničeny jen knihy Jednoty bratrské, ale i knihy Martina Luthera. Je ale pravdou, že Češi po Bílé hoře utrpěli více než Němci. Cizí šlechta, která přišla do země, Italové, Španělé, se brzy poněmčili. Bylo to prostě jednodušší. Násilné poněmčování, jako např. pomaďaršťování v Uhrách, u nás nebylo, pouze se prosazovalo to, co bylo dynamičtější. Mluvit německy prostě bylo z hlediska kariéry snadnější a praktičtější. Klade se také otázka, zda Albrecht z Valdštejna byl Čech nebo Němec. Podle německého historika Franka Boldta z Brém to byl podle kulturní, genetické sounáležitosti Čech ale podle politické sounáležitosti to byl politický prospěchář. Do vyliďněného pohraničí po 30leté válce přišli noví němečtí kolonisté. Němčina se prosazovala tak, že česky se mluví v 18. století jen na venkově. Poněmčení bylo způsobeno také tím, že v druhé polovině 17. století odešli do výslužby nebo zemřeli čeští úředníci a na jejich místo přišli byrokratičtější němečtí úředníci. V 17. století Habsburská říše zastavila turecký postup a přivedla relativní stabilitu do střední Evropy. V Čechách se netrpělo o nic víc než v Tyrolích, Vídni nebo Londýně. Rozdíly mezi Čechy a českými Němci byli minimální. Považovali se dokonce za jeden národ hovořící několika jazyky jako Švýcaři. Jak došlo k tomu, že Češi a čeští Němci nechtěli a do jisté míry ani nemohli žít v jednom státě? Na to mohu odpovědět jen událostmi 19. století, které přineslo nesnášenlivost a konflikt, a 20. století, které přineslo skutečnou nenávisť.

III. Nacionalismus - dějiny 19. a 20. století

Nacionalismus se zrodil z ideálů osvícenectví a je důsledkem modernizace. Nacionalismus přinesl idealistické vzepětí, ale i nesnášenlivost, dokázal povznést lidského ducha ke službě vyšším cílům, ale také srazit do služeb fanaticismu. Na jedné straně vytvořil silné státy, na druhé straně silné státy (mnohonárodnostní) rozvrátil. České národní obrození začalo nepřímou za Josefa II. Josef II. se vyznačoval účelovostí a strohostí, rušil kláštery, zakládal školy. Češi se v těchto školách ale také učili o slavné historii vlastního národa. Habsburkové se vyznačovali kosmopolitismem a spíše románským duchem než germánským.

Německo v této době bylo rozdrobeno na více než 30 států a hranice Německa na východě nebyla pevně daná. Německý nacionalismus se odlišoval od jiných západních nacionalismů (jako byl např. francouzský) bojovností a obrovským citovým nábojem. Profesor Dr. Rainer Lepsius z Heidelbergské univerzity k tomu říká: „Utváření německého národa bylo umělou konstrukcí, která nebyla shodná s předtím dosaženými hranicemi. Tím v německé historii vznikla snaha definovat německý

národ nezávisle na politických hranicích, a to vedlo k tomu, že při zrodu německého národa rozhodovaly etnické kategorie více než kategorie státní příslušnosti.“ V této době se objevuje také německý a posléze i slovanský romantismus. Romantismus spolu s představami o mytických vazbách krve a jazyka vytvořil nebezpečnou kombinaci, která v samotném Německu vyústila v 20. století v německý nacionální socialismus. Stejně bojovné ideje ale převzali i slovanské národy ležící dále na východě. V národnostně smíšeném území obývaném lidmi z různými jazyky, zvyky a kulturními tradicemi tak vznikla výbušná směs, která vedla mimo jiné k oběma světovým válkám a nedávno i k válce na Balkáně. Za Josefa II. došlo ke zrušení nevolnictví a toto zrušení vedlo k přílivu venkovského (tedy českého) obyvatelstva do měst. Ve výlučně německé Praze, Brně a jiných českých městech se začalo hovořit i česky. Místní Němce podobný vývoj zaskočil, začal ohrožovat jejich pozice a nechápali ani účelnost českého národního obrození. Němci si kladli otázku, zda němčina nebyla nakonec i pro Čechy výhodnější a proč tedy toto národní obrození? Roku 1918 hrabě Šternberk zakládá Muzeum království českého, ale současně klade důraz na jednotu Čechů a Němců. Vzdělanci kolem muzea začali vydávat první význačný český časopis a sponzorovali vznik Matice české. Roku 1836 vydává František Palacký 1. díl svých Dějin národa českého, který mimochodem napsal německy, a vidí českou historii poprvé jako nepřetržitý zápas Čechů s Němci, jako stýkání a potýkání.

Důležitý ve vzájemných vztazích Čechů a Němců v jednom státě byl (celoevropský) revoluční rok 1848. Čeští Němci začali snít o vytvoření jednoho Německa včetně Rakouska a českých zemích a proto čeští Němci přijali pozvání na Všeněmecký sjezd do Frankfurtu. Češi toto pozvání odmítli (slavný dopis Františka Palackého) a zorganizovali Vseslovanský sjezd ve Svatováclavských lázních v Praze na Žofině. Češi si uvědomovali, že vytvoření všenečmeckého státu by z nich vytvořilo bezprávní menšinu v německém moři, jako jsou např. Lužičtí Srbové. Objevuje se tudíž na jedné straně panslavismus a na druhé pangermanismus. Logika začínajícího konfliktu je jasná: zisk jedné strany znamená automaticky ztrátu druhé. Dnes už není důležité, kdo byl první, bez viny nebyla ani jedna strana. Bohatství a německá sebejistota narážely na českou snahu o emancipaci. Tuto rostoucí trhlinu mezi těmito dvěma národy se již nikdy nepodařilo překlenout.

Dalším kritickým mezníkem se stal rok 1866. Prusové v tomto roce dobili v bitvě u Hradce Králové díky lepšímu vedení a modernějším puškám rozhodujícího vítězství nad Rakouskem. Rakousko se muselo vzdát svého vlivu v Německu. To spolu s porážkou Francie v roce 1870 - 71 vedlo k vytvoření jednotného Německa. Otřesená monarchie po ztrátě vlivu v Německu a území v severní Itálii udělila první národnostní ústupky a to vůči Maďarům (Uhrům). Češi, kteří bojovali věrně u Hradce Králové za „cisaře pána a jeho rodinu“, se vytvoření Rakouska-Uherska velice dotklo. Proč Češi nedostali stejná práva, když se české království stalo součástí Habsburské monarchie ve stejné době jako Uhry? Na tuto otázku je několik odpovědí, jako např. že na rozdíl od Uher u nás byla významná německá menšina, která by to nedovolila, Uhrové byli bojovnější než Češi a potlačit jejich povstání v roce 1848 se podařilo až po roce a jen s pomocí Ruska apod. Slované navíc v té době začínali v Habsburské monarchii tvořit většinu. Praha proto začíná podporovat snahy Poláků, Srbů, Chorvatů, Černohorců a Bulharů. Národnostní problémy v monarchii se začínají komplikovat a byly nakonec i záminkou 1. světové války. Národnostní rozpory mezi Čechy a Němci rostou i v hospodářství. Industrializace českých zemí začala v německy mluvícím pohraničí, kde vznikaly textilky, sklárny a porcelánky. Ještě na začátku 19. století je většina kapitálu soustředěna v německých rukou. V 2. polovině 19. století však začal český nástup. Peníze získané hlavně z pěstování cukrové řepy a uložené do českých bank, daly vyrůst českému kapitálu. Důležitou roli hrála Živnobanka, která podporovala růst českých řemesel a průmyslu jako byly cukrovary, strojírenské závody a kladenské doly. V polovině 19. století mají české finanční ústavy o polovinu kapitálu méně než německé. Na konci století se poměr vyrovnává. Pokračuje příliv venkovského, převážně českého obyvatelstva do měst a pokračuje počestvování takových měst, jako je Praha, Brno a České Budějovice. Ohrožena je německá převaha v Brně a v Jihlavě. Češi se začínají prosazovat i v kultuře. Roku 1850 začala stavba Národního divadla, která trvala 30 let. Na oponě je napsáno: „Národ sobě“; slovo národ získává váhu. Začíná působit tělocvičná jednota Sokol. Vše se začalo dělit podle jazykových hranic: politické strany, vědecká a sportovní sdružení, vzdě-

Josef Čapek - PROČ NEJSEM KOMUNISTOU?

Ano, proč nejsem komunistou? Což mám snad nějaké důvody, abych byl přívržencem kapitalistického řádu světa, abych pomáhal vykořisťovati utlačené, abych se bál o své blaho a prospěch před velikým ideálem o nejvyšší sociální spravedlnosti v uspořádání věcí lidských? Což bych mohl býti tak netečný, otrocký a snadno spokojený, abych neviděl, necítil a nesoudil a netoužil po lepším a abych, vyrůstaje z chlapce, usiluje žít a konati svou práci a bojuje o živobytí své ženy i dítěte, mohl tento ideál necítit a nenést jej v sobě? Vždyť už sama praxe života a životní zkušenost dostatečně dovede poučiti umělce, byť i neměl pronikavějšího smyslu pro věci politické a národohospodářské, že není na světě vše dobře, čistě a spravedlivě uspořádáno. A vedle toho nese v sobě sen velikého dítěte o pomyslném světě a řádu, v němž vše by bylo dobro a krása. Tu tedy nebylo by mu těžko jíti ke komunistům; mohl by míti blíže na tuto frontu než na druhou stranu a radikálnost programu i strany mohla by mu být uspokojivým spolehnutím a hlasitou útěchou v jeho bolesti i hněvu a v jeho snech o nápravě co nejrychlejší a nejjobecnější.

Pravil jsem sen velikého dítěte, neboť ve skutečnosti jest tento toužený nový a lepší řád světa úkolem ohromným, strašně obsáhlým; má to býti veliké, vážné a odpovědné řešení, kde my přicházíme jen se svou krásnou představou. Nestojí to za mnoho, když lidé krásných představ běží honem s touto vzdušnou a větrnou matérií ke komunismu: komunismus mnoho na takovéhle umělce nedá; přihlásí-li se pod korouhev, užívá jich ještě tak nejspíše jako reklamy, ale jejich krásné představy nemají pro něho prakticky valné ceny, ba jsou mu i značně živlem rušivým a nebezpečným. Lidé, kteří mají příliš volného a svobodného ducha, a jsou tedy nepřekonatelně náchylní k individualismu, byli by pro komunismus snadno nebezpečně kacířským živlem a brzo by porušili jeho fazónu. Bylo by pak nutno uložit jim velikou disciplínu a spoutati je zcela vášnivě slepou důvěrou k programu a praxi strany, aby právě zde přestali přemýšlet.

Neboť mám-li oči otevřené, abych viděl chyby a zlo na straně jedné, jsou také otevřené i pro vady a zlo komunismu. Nemohu se postaviti na stranu komunismu, neboť příliš mnohé přičí se tu mému citu a rozumu. Byl by měl býti takový, aby strhnul a přesvědčil na prvý ráz; nejsmeť z kamene ani ze dřeva. Byl by měl býti takový, aby čistě a jasně překonal naše pochybnosti vzniklé nad jeho lidmi, nad jeho programem i praxí. Byl by měl býti něčím podstatně jiným než jest. Takto jest nám potom věřiti také v jiné možnosti a jinou účinnost, v jiné lidi, jinou praxi, v jinou revoluci, v jiný pohyb a zrání k lepšímu a dokonalejšímu ve vývoji lidstva. Divný optimismus, když se nám řekne, že mimo komunismus není činu a spásy? Je postaven na důvěře v dobrou vůli a schopnost moderních časů k spravedlivějšímu, prospěšnějšímu a ušlechtlejšímu uspořádání světa, jakého dřívější doby neznaly. Tato dobrá vůle a schopnost se už prokázala během století v čínech i v postupném vývoji; nelze popírati, že pracujícího člověka postavila na zcela jiné místo, než kde byl za nedávného ještě feudalismu a než byl před deseti lety, a že ho vznese ještě dále, než je dnes. Komunistickým řečníkům jest ovšem toto tempo příliš pomalé a energie malá; zdá se tak, neboť tento vývoj není řečnickým výkonem a agitací. A jistě, že je pro naši netrpělivost příliš pomalý; rád bych se ledačeho dočkal už teď a hodně dříve. Ale, je-li lidská společnost shnilou mršinou, rozpadne se, jsouc bořena, dost rychle; je-li však živým organismem, je jí nepochybně potřebí vždy nějakého času k velikým procesům, které se dějí v jejím živém těle.

Namítne se, že - ačkoliv tu kus té dobré vůle je - přece jen se tato přeměna děje příliš pomalu a že sotva stojí za řeč, neboť příliš mnohé se jí staví v cestu, co se novým uspořádáním věcí cítí na svém zájmu a prospěchu ohroženo: starý režim, kapitalismus, buržoazie. Jak odzbrojiti tuto nepřátelskou reakci, která nám překáží v lepší práci? Máme tu komunistický recept: udělat ještě dnes revoluci, postavit tuhleť třídu ke zdi a zmocnit se, vlády.

Naplňovalo mne vždy podivem, co všechno je komunismu buržoazií, jež musí být krvavě na hlavu potřena. Zvláště ve věcech kultury a umění vylíhla se z toho namnoze stanoviska a měřítka skutečně tak úzká, hrubě nízká a kalná, přišlo se se soudy tak křivými a ošklivě zámyslnými, že je to opravdu hanbou našeho komunismu, že se k něčemu tak nečistému dal strhnouti a zneužiti. A stejně i v jiných oborech lidského života a činu stavěla se tu fronta tak divných linií a takové zvláštní bojové strategie, že není možno ubrániti se úděsu z této tak strašně přízemní

vzpourey. Příliš často jsem měl dojem, že nejde tu o jasnou myšlenku, nýbrž o záchvaty zběsilosti a maloduché nenávisti, slepé a hrubé násilnosti, jež je posedlá rozpoutanými běsy. Není tu přítomen ten cit šire a vysokomyslné spravedlivosti, jakým by měla být prodchnuta veliká myšlenka, která chce do svých dlaní přejmout svět. Ano, namítne se, ale vždyť je to vzpoura utlačených otroků proti světu, jenž je vraždí a činí svou kořistí. Nuže, ona to však není jen vzpoura otroků; je to - a v míře velmi silné - i vzpoura vládychtivých, kteří si příliš nenáležitě zjednodušili svět na bitevní pole svého výboje a nepřihlízejí k ničemu více, než k bojechtivosti svých organizovaných vojsk. Nevěřím v světovou revoluci, už snad z toho naivně primitivního důvodu ne, že ji nebudu dělati já, ale že ji nebude dělati ten a ten a ještě onen a všichni, k nimž mám vážnost a důvěru a s nimiž mně je nějak možno vnitřně se shodnouti; věřím však, že komunismus je velmi ochoten revoluci udělati. Věřím, že je schopen podniknouti revoluční akt, nevěřím však, že je dostatečně schopen vytvořiti pak řádně to, co by po takové revoluci mělo následovati. Neboť to je něco, co by vyžadovalo větších, mocnějších, pronikavějších a v nejlepším slova smyslu produktivních sil, sil takové lidskosti a řádu a tak širokých a všeobecně obsáhlých, jakými by daleko nevládla ta jejich revoluce. Účet za takovou revoluci byl by přece jen příliš drahý; dlouhým a krušným laborováním napravovaly by se následky a instaloval by se život, který těžce by se měl přiblížiti zase k snesitelnosti hmotných podmínek života někdejšího. Je pravděpodobno, že za tutéž dobu a bez všech těch krvavých nákladů by vývoj bez revoluce dospěl nad tyto nezbytné hmotné podmínky, jichž by neporušil a nemusel pak lopotně napravovati, a že by, nezatížen lepkavou tíhou a vinou takových obětí, pořídil v duchovém řádu více. Bylo by lépe, kdyby spravedlnost mohla se ubírat po kvetoucí práci, než kdyby její nohy se měly brodit v krvi a bídě.

A já tedy vím pevně a jasně, že lidí, kteří velmi horoucně a účinně chtějí, aby tato nová spravedlnost kráčela po práci, po jejich práci, kteří chtějí, aby tato spravedlnost nového lepšího řádu našla poctivý a spolehlivý opěrný stupeň na jejich pracujících hlavách a rukou, je daleko více, než jak předpokládá a připouští komunismus. Nechtějí nic na komunismu. I praví tedy komunismus, že jsou to buržousti. Neboť komunismus má jen dva pytle, do nichž utřídí člověka. V jednom má proletáře, který se odtud vyhrne a udělá revoluci. V druhém je buržoa, který pak má být potlučen a vytlučen. Do toho druhého pytle hází tedy komunista všechno, co není organizováno ve straně a znamenitě si tím zjednodušuje obraz světa.

Jsem z fabriického prostředí a vím velmi dobře, že mezi dělníky je zrovna tak mnoho malých buržoů, jako mezi takzvanými buržoy je tuze mnoho lidí, kteří jsou velmi řádnými, ba příkladnými dělníky. Tohle je jistě na pováženou. I vysvětlil mně to jeden subtilnější komunista v tom smyslu, že buržoy jsou všichni příživníci a štěnice, lidé neproduktivní, kteří žijí z práce cizích rukou, z níž na účet spravedlivé odměny ždímají svůj tučnější profit; je to třída dost široká a různotvárná. Buržoy nejsou však lidé produktivně pracující, kteří mají na své práci odborný zájem, to jest cit pracovně tvořivý, zdokonalující a sociální. Toto rozlišení, jež není projevem omezenosti, se mně dosti líbí, neboť potvrzuje mou zkušenost, ale naprosto mne nemůže zlákat k jiným pocitům a k jinému přesvědčení, jež by s komunismem nebylo v rozporu a odporu. Jestliže v komunismu jest snad mnoho takovýchto odborníků, jací skutečně jsou nejhodnotnějším statkem moderního života, jest tam i převeliký počet individuí, které jsou v mentalitě i životě buržoazními typy v nejhorším slova smyslu. A na druhé straně, té "buržoazní", vidím nespočet oněch odborníků, lidí práce a vývoje; je jich, jak jsem již poznamenal, mnohem a nepoměrně více, než je komunismus ochoten uznati. Jsou prý to tedy lidé hodnotní a moderní, ale nejsou prý v sobě dostatečně jasní. Jejich povinností prý je dospěti k modernímu světovému názoru, jímž by se osvobodili z područí buržoazního způsobu myšlení: kdyby se domyslili, museli by prý nutně přejíti ke komunismu, který jedině je moderním názorem důstojným typu hodnotného moderního člověka. Jak viděti, je tu tedy po politické stránce valný zmatek. V mase komunismu je náramně mnoho typů, kteří se nedomyslili a neujasnili si, že vlastně jsou buržoy. Naproti tomu, na druhém břehu, v mase buržoů, je převelmi typů, které jasně odpovídají měřítkům, kladeným komunismem v ideálnějších momentech na hodnotu obecně lidskou i vymezeněji komunistickou. Jsou prý však neujasnění, nerozhodnutí, couvají prý před jediným moderním názorem, jež by jim jasnější důslednost a domyšlenost kázala bezvýhradně přijmout: před komunismem. Nevím, proč by to zrovna měl být nedostatek myšlení a jasnosti,

nejdou-li tito lidé pod prapor komunismu; spíše jim komunismus náramně málo odpovídá právě proto, že přemýšlejí, že hledají jasno a že jsou rozhodní a rozhodnutí ve prospěch nejlepších lidských ideálů udělají své nejlepší bez komunismu. Není komunismus tím jediným moderním světovým názorem ani tím nejmodernějším a není ve své dnešní dogmatické podobě ničím tak absolutním a dozrálé definitivním, jak se žádá věřiti. Není tu tak bez konkurence, jak by rád byl, neboť jsou ve světě jiné city a myšlenky, jejichž tok a proud není sice programově a organizačně formulován, ale které jsou v nejširším sociálně vývojovém účinu. Jsou tu tedy dva tábory a v obou vidím typy, jimž komunismus přiznává dobrou a živou lidskou hodnotu. Vidím známé a příbuzné na obou stranách, a stojím-li na té nekomunistické, není to ze zmatku ani z duševního pohodlí. Zde se pracuje se zájmem odborným a zdokona-lujícím za sebe, za život, za víru v lepší, bez uší ohlušených vřeskně poplašnými a velitelskými signály a s očima neoslepenýma takovou krutou rudostí, v jejíž záři se na druhé straně rozpalují k boji o vládu.

Nejsem tedy komunistou, protože mám rád člověka, protože mám větší úctu a lásku k dílu než k jakékoliv moci.

Jest toho velmi mnoho, co jeví se mně zlou a zhoubnou stránkou komunismu. Vždy však v něm vidím veliké memento za zlo a zhoubnost světa, který není schopen spravedlivosti a vyvolává bouři a trest za to, že nemá povinné úcty a lásky ani k člověku, ani k práci a k dílu.

Přítomnost 1. 1. 1925

(Více známou stejnojmennou úvahu od Josefova bratra Karla uveřejníme příště. Redakce Věstníku.)

Undergraduate and Graduate Programmes at Charles University in Prague

Charles University in Prague (CU) was founded in 1348 by the Holy Roman Emperor Charles IV and belongs among the oldest, largest and most prestigious universities in the world. It is currently ranked among the top 2% of the world's universities in Shanghai University's *Academic Ranking of World Universities*.

The Faculty of Social Sciences (FSS CU) is the second newest faculty of Charles University in Prague. The Faculty offers some of the highest quality English language Bachelors, Masters and PhD degree programmes in Central and Eastern Europe in all fields of social sciences. Many of our alumni continue their studies at top universities in the United States and the United Kingdom (Harvard, Columbia, LSE, Cambridge, etc.) or they succeed in competitions for highly qualified jobs.

The application deadline for the academic year 2013-14 is **15 April 2013**.

More information about the programmes and the enrolment process can be found on our website: fsveng.fsv.cuni.cz

Slovenské vysielanie SBS New Radio Schedule

One hour of programming on Friday at 3pm via:

- Digital radio (DAB+) (SBS Radio 3)
- Digital TV (SBS Radio 3)
- Online at sbs.com.au/slovak (live and catch up listening)
- iPhone and android app – SBS Your Language app (live and catch up) Podcasts

České vysílání SBS New Radio Schedule

One hour of programming on Thursday at 5pm via:

- Digital radio (DAB+) (SBS Radio 3)
- Digital TV (SBS Radio 3)
- Online at sbs.com.au/czech (live and catch up listening)
- iPhone and android app – SBS Your Language app (live and catch up) Podcasts

Stalinova smrť nebola drámou ani tragédiou, ale groteskou

Skutočná pravda o tom, ako zomrel Josif Vissarionovič Stalin, sa vynorila až dlhé roky po jeho smrti.

Stalin. Toto meno kedysi vyvolávalo búrlivé ovácie a nadšenie, bolo symbolom nádeje a víťazstva. Kričali ho vojaci pri útoku, recitovali ho deti v školách a určite si ho šepkali aj milenci pred prvým bozkom. Niesli ho tisícky námestí a ulíc, jedno veľké mesto, stovky tovární, gigantických stavieb i škôl.

Toto meno však vyvolávalo aj nekonečnú hrôzu a strach, mnohí ho radšej ani nevyslovili, aby na seba neprivolali nešťastie a smrť. Pre milióny ľudí Stalin nebolo meno živého človeka, ale čohosi vyššieho, mocnejšieho, nekonečne múdreho, prísneho, no spravodlivého, a preto si ani nevedeli predstaviť, že by také čosi mohlo jedného dňa zomrieť.

Diktatúra proletariátu

O tom, že Stalin bol naozaj živým človekom a nie bohom, dnes už vôbec nemusíme pochybovať. Kým však zomrel, stihol toho urobiť veľmi veľa a dejiny mu za to prisúdili úlohu najväčšieho a najkrutejšieho diktátora 20. storočia, ktorý má na svedomí smrť miliónov ľudí.

Stalin dokonale ovládal technológiu moci a keď sa mu vo veku 44 rokov podarilo vyšplhať na jednu z najvyšších mocenských priečok v novovzniknutom komunistickom Sovietskom zväze, bol už pripravený udržať si svoju pozíciu za akúkoľvek cenu.

Používanie násilia bolo vtedy jedným z princípov boľševického štátu a odôvodňovala ho ideológia tzv. diktatúry proletariátu.

Vymyslel ju Lenin, ktorý tvrdil, že prívrženci iných politických strán či spoločenských tried sa nikdy nevzdajú svojho vplyvu dobrovoľne, preto ich treba spracovať násilím – vysídlením, poslaním do väzenia či popravou. A to všetko v záujme proletariátu, čiže robotníkov a roľníkov.

Povedzme si to aj ináč – po násilnom prevrate v novembri roku 1917 sa v Rusku dostala k moci luza, ktorá v záujme udržania moci šírila okolo seba teror a smrť. Stalin bol muž, ktorý bol na túto činnosť mimoriadne kvalifikovaný a nemal nijaké zábrany, na čo už dávno pred revolúciou upozorňovali jeho stranícki kolegovia.

Stranícka pokladnica

Stalin (1878) bol Gruzíнец, jeho pôvodné meno bolo Josif Vissarionovič Džugašvili. Priatelia mu hovorili aj Koba a priezvisko „Stalin“ si dal ako krycie meno znamenajúce „oceľový“. Je naozaj výstižné, pretože začiatkom 20. storočia patrilo mladý Stalin ku gangstrom terorizujúcim gruzínske hlavné mesto Tbilisi a blízke okolie.

Vykrádanie bánk a výpalníctvo boli zamestnaním, ktoré vykonával, keď nebol vo vyhnanstve na Sibíri alebo nesedel vo väzení. Kradol, samozrejme, z „politických“ dôvodov – bol aktívnym členom zakázanej sociálnodemokratickej strany a bolo treba plniť stranícku kasu.

Mnoho politických strán prevádzkuje vykrádanie bánk i výpalníctvo dodnes, aj na Slovensku je to tradičný spôsob naplňovania straníckych pokladníc pred voľbami, aj keď modernejšími, inovatívnymi spôsobmi. Stalin so svojimi kumpánmi ešte používal klasické metódy. Najznámejšou akciou bolo prepadnutie transportu peňazí, ktoré ozbrojená ochranka prevážala do hlavnej banky v Tbilisi v roku 1907.

Prepad sa udial na rušnom námestí, banditi zamaskovaní za žobrákov čakali na príchod transportu a potom začali hádzať granáty a strieľať. Výsledkom bolo námestie pokryté mŕtvolami koní aj ľudí a obrovský lup. Stalin bol jedným z vodcov

Stalin pózuje pred fotoaparátom počas voľieb vo februári 1950. FOTO: sítá/ap

a organizátorov prepadu a vďaka nemu si získal obrovský rešpekt, pretože veľká časť peňazí šla do rúk Leninovi a ten ich použil na nákup zbraní zo zahraničia.

Dobrácky fúzatý ujko

S výrobou mŕtvov Stalin nemal problémy už od mladosti. Mnohí historici vidia základ jeho bezcitnej povahy vo výchovnej kombinácii bigotná matka – alkoholický otec. Matka chcela mať zo syna kňaza a otec ho mlátil ako žito. Iní hovoria o mozgovej poruche, ktorá vznikla pri problémovom pôrode. Stalina si však netreba predstavovať ako násilného hrubokrkeho poloidiota.

Vyznačoval sa nadpriemernou inteligenciou, vysokou pracovitosťou, disciplínou a rýchlym úsudkom. Mal len málo slabých stránok, bol tvrdý aj na seba a medzery vo vzdelaní si dopĺňal samoštúdiom. Jeho osobná knižnica obsahovala vyše dvadsaťtisíc zväzkov a je dokázané, že prečítal takmer všetky knihy, pretože si do nich vpisoval poznámky. Mal rád umenie a často navštevoval divadlá a koncerty. Písal články do novín aj prejavu, bol výborný organizátor a najmä manipulátor, ktorý za výzorom fúzatého dobráckeho ujka skrýval chladne uvažujúci mozog.

Za tridsať rokov, čo bol vo funkcii generálneho tajomníka Komunistickej strany Sovietskeho zväzu, čo bola najvyššia stranická funkcia, železnou rukou riadil celé obrovské impérium a bez jeho vedomia si nikto ani len nesadol. Špehovanie, donášanie, udavačstvo, obrovská byrokracia a cenzúra zovreli život v krajine ako obruč, navyše vidiek bol poznamenaný biedou, zaostalosťou a negramotnosťou. Rusko sa síce prudko rozvíjalo ako priemyselná veľmoc, no výsledky dosahovali vďaka zavedeniu otrockej práce v trestných táboroch, ktorých boli tisíce.

Dobrácky fúzatý ujko dal postupne vyvraždiť všetkých svojich stranických kolegov, ktorí sa ho odvážili kritizovať, zlikvidoval kompletnú generalitu a stredné vojenské kádre, robil čistky na vedeckých pracoviskách, v školách aj vo fabrikách. Uzavrel pakt s Hitlerom, aby napokon za cenu nepredstaviteľných obetí vyhral 2. svetovú vojnu. Počas života ho často označovali za génia a ak by sme hľadali niečo geniálne v jeho osobnosti, určite to bola schopnosť preštiť a zaskočiť nielen svojich protivníkov, ale i spolupracovníkov a psovsky oddaných prívržencov.

Starý Stalin

Stalin bol tuhý fajčiar a antišportovec a s pribúdajúcim vekom sa začali hlásiť vážne zdravotné problémy: vysoký krvný tlak, arterioskleróza a reumatické bolesti. V roku 1945, po skončení 2. svetovej vojny, mal 66 rokov a na jeseň ho postihla ľahká mozgová mŕtvica. Verejnosť sa nič nedozvedela a Stalin sa postupne vyliečil.

Jeho životný režim sa ustálil v zabehanom vzorci: tri až päť mesiacov do roka zvykol stráviť v kúpeľoch pri Čiernom mori, zvyšok času vo svojej obrovskej a prísne stráženej dači v Kuncve, kúsok od Moskvy. Svoju pracovňu v Kremli navštevoval čoraz menej, zvyčajne prišiel neskoro popoludní, úradoval, čítal spisy, viedol nevyhnutné porady. V noci si vo svojej osobnej premietacej sále dal pustiť nejaký film a hlboko po polnoci ho odviezli späť do Kuncve, kde si ľahol až medzi treťou-štvrtou nadránom, pretože trpel ťažkou nespavosťou.

Tento posunutý pracovný režim mal vplyv na celý štát. Všetci zodpovední pracovníci vedeli, že Stalin je celú noc hore a že v prípade potreby zvykne komukoľvek zatelefonovať a riešiť problémy. Ministri, ich námestníci, riaditelia fabrík, šéfovia výskumných ústavov, stranícki funkcionári, okresní či krajskí tajomníci, všetky nižšie kádre, ale aj ich sekretárky, asistentky, zástupcovia či vedúci oddelení, všetci títo zostávali na svojich pracoviskách do skorého rána a čakali, či Stalin náhodou nezavolá. Nie je ťažké si predstaviť, aký vplyv to malo na ich súkromný život i pracovnú výkonnosť.

Posledná večera

Stalina však i napriek starobe neopúšťali krvilačné chuťky a tradičná podozrievavosť. Zazdalo sa mu, že za smrťou mnohých komunistických funkcionárov, ktorí zomierali ako muchy na infarkty a podobné choroby, je organizované sprisahanie špičkových lekárov, zväčša židovského pôvodu. Rozbehol preto tzv. prípad sionistických lekárov, desiatky z nich dal pozatvárať a pripravoval obrovský proces.

Akcia vyvolala veľký negatívny ohlas najmä v zahraničí, no Stalin neustúpil, hoci jeho zdravotný stav šiel dolu vodou a za mrežami sedel aj jeho osobný lekár, profesor Vinogradov. Na konci roka 1952 zo dňa na deň prestal fajčiť, pretože mal problémy

s dýchaním. Do Kremľa chodil čoraz menej a pracovné povinnosti vybavoval z Kuncceva.

Na verejnosti sa naposledy ukázal v piatok 27. februára 1953, keď navštívil Labutie jazero v Boľšom teatre. V sobotu pozval na neskorú pracovnú večeru do Kuncceva štyroch najvyšších predstaviteľov strany a štátu - Chruščov, Bulganin, Malenkova a Beriju. Táto skupinka boli jeho najčastejší hostia, bola to jeho partička, ktorá vedno s ním napáchala množstvo zločinov a nezákonností. Posedenie sa skončilo okolo štvrtej ráno a podľa Chruščovových pamätí mal Stalin dobrú náladu a vyzeral celkom zdravo.

Stalinova dača v Kuncceve. Šlo o obrovský objekt, strážený desiatkami vojakov. Na hornej snímke je zadný vchod, nižšie je jedna z poradných miestností. Objekt je dodnes pre verejnosť zväčša neprístupný.

niekoľko hodín, možno od skorého rána. Silná mŕtvica ho zložila zrejme vo chvíli, keď sa šiel napiť alebo na záchod. Stalin bol ochrnutý, dýchal, mal otvorené oči, ale na otázky neodpovedal.

Lozgačov v hrôze zavolať pomoc, Stalina uložili na pohovku a zakryli dekou. Potom okamžite volal svojmu nadriadenému, ministrom štátnej bezpečnosti Ignatevovi. Ten prikázal, aby zavolali Stalinovej pravej ruke, Lavrentijovi Berijovi a zložil. Beriju nevedeli zohnať, po hodine im však zavolať sám: „O chorobe súdruha Stalina nikomu nič nehovorte a nikam nevolajte.“ A tiež zložil.

2. marec

Opäť sa nič nedialo, až okolo tretej hodiny ráno prišli do Kuncceva Malenkova a Berija. Oboch voviedli do izby, v ktorej ležal Stalin prikrytý dekou. Malenkova mal obuté nové poltopánky, ktoré mu nahlas vŕzgali. Vyzul si ich a niesol v ruke, aby Stalina nerušil. Oboja zostali stáť pár metrov od Stalina a pozerali naňho. Potom po špičkách odišli.

Vonku si Berija privolať Lozgačova a prísne mu povedal: „Prečo vyvolávaš takú paniku, Lozgačov? Veď vidíš, že súdruh Stalin tvrdo spí. Tak ho neruš a nám daj tiež pokoj.“ Oboja odišli a celý personál vily sa šiel zbláznit. Až okolo ôsmej ráno prišiel Chruščov a oznámil, že o chvíľu prídu lekári. Prvá zdravotnícka pomoc na čele s ministrom zdravotníctva teda dorazila až 24 hodín po mŕtvici a lekári mohli skonštatovať len to, čo už všetci vedeli – že Stalinov stav je vážny a nemôžu mu pomôcť, krvácanie do mozgu bolo príliš masívne.

Lekári začali v kremelskej vládnej nemocnici zháňať jeho chorobopis či zdravotné záznamy, no nič nenašli. Jeden z lekárov neskôr spomínal, že v celej vile nenašiel ani žiadne základné zdravotné pomôcky a medzi početným personálom nebol nikto so zdravotníckym školením.

Porážka 1. marca

Absurdné divadlo sa začalo na druhý deň ráno. Bola nedeľa a okolo desiatej dopoludnia v kuchyni kunccevskej vily už sedeli pripravení Stalinovi poskokovia – jeho asistent, podplukovník štátnej bezpečnosti Michail Gavrilovič Starostin, zástupca vojenského veliteľa vily Peter Lozgačov a napokon pomocnica v domácnosti, kuchárka Matriona Petrovna Butusovová.

Všetci čakali na prvý Stalinov telefonát, aby mu Butusovová priniesla raňajky. Nikto však nevolal, preto čakali ďalej. Stalin však nevolal ani o jedenástej a ani o dvanástej. Ochránka zachovala pokoj, pretože mali príkaz za žiadnych okolností nerušiť súdruha Stalina.

Takto vydržali až do neskorého popoludnia, keď už začali mať starosti. Podľa neskorších výpovedí oboja ochráncari sa navzájom vyzývali, kto má ako prvý vstúpiť do Stalinových izieb, no odvahu nenašli. Až okolo desiatej večer prišlo vyslobodenie – kuriér doručil sŕnu depešu pre súdruha Stalina, čo bol konečne dôvod, aby Stalina vyrušili.

O 22:30 teda vstúpil Lozgačov s obálkou do Stalinových súkromných miestností. V tzv. malej jedálni našiel Stalina – ležal v pyžame na dlážke, pomočený a silno prechladnutý. Bolo zjavné, že takto leží už

Dohra

Niekoľko dní sa pri Stalinovom lôžku v Kuncove striedali lekári, pričom v Kremli prebiehal skrytý boj o nástupníctvo. Stalin zomrel 5. marca 1953 o 21:50 vo veku 73 rokov. Keď túto správu slávnostne ohlásili celému štátu, na chvíľu sa v celej krajine zastavil život. Jeho kult bol taký silný, že väčšina národa ani na chvíľu nepochybovala, že zomrel geniálny vodca a nenahraditeľný kormidelník komunistického hnutia.

Počas rozlúčky so Stalinom hysterický dav v Moskve na smrť ušliapal stovky ľudí. Mocenský boj v Kremli potichu pokračoval ďalej a opraty do rúk napokon po mnohých intrigách získal Chruščov, ktorý dal popraviť Beriju a postupne odstabil celú starú gardu. Napokon v roku 1956 vystúpil na XX. zjazde komunistickej strany s tajným prejavom, v ktorom odhalil Stalinove zločiny, čím sa začal pomalý, celé desaťročia trvajúci pád komunistického totalitarizmu.

Stalinove telefonáty

Stalinove nočné telefonáty boli postrachom pre mnohých vedúcich pracovníkov. Zachovalo sa svedectvo akademika Čikobavu, ktorý popísal Stalinovu reakciu, keď sa pri nočnej porade dozvedel, že zo svojich funkcií boli pred časom v Arménsku odvolaní akademici Ačarjan a Kapancjan. Stalin zodvihol telefón a požiadal, aby ho spojili s Jerevanom.

Telefón zodvihol miestny šéf strany Arutinov. Stalin sa ho spýtal, či v jeho republike pracujú muži menom Ačarjan a Kapancjan. Arutinov prisvedčil, že ich pozná, ale už nepracujú, pretože ich odvolali z funkcií. Stalin sa začudoval: „A to boli nejakí účtovníci, že ich prepustíte a oni si nájdu inú prácu? Priveľa náhlivosti škodí, súdruh Arutinov.“

Stalin zložil a na smrť vydesený Arutinov zvolal všetkých tajomníkov a prikázal, aby mu priviezli oboch akademikov. Ačarjan bol chorý, toho nechali tak, ale Kapancjana vytiahli z postele, odviezli ho k Arutinovi a on ho pre istotu okamžite vymenoval riaditeľom Ústavu jazyka Arménskej SSR.

Použitá literatúra: Žores a Roj Medvedev: Neznámý Stalin, Academia 2003

Článok bol uverejnený v tlačenej vydanie SME.

PERLY A PERLIČKY – sokolské i nesokolské

Volba nového prezidenta České republiky priamym odevzdáním hlasů voličů proběhla v lednu ve dvou kolech. Voliči měli na vybranou devět kandidátů, z nichž v prvním kole nikdo neobdržel polovinu odevzdaných hlasů, a bylo tedy nutno provést i druhé kolo volby o čtrnáct dní později. V prvním kole získal největší počet hlasů někdejší sociálnědemokratický ministerský předseda Miloš Zeman, a jako druhý kandidát uspěl ministr zahraničí nynější vlády Karel Schwarzenberg. Tito dva kandidáti pak museli projít i druhým kolem volby, v němž zvítězil Miloš Zeman. Zhruba o deset procent odevzdaných hlasů před Schwarzenbergem. To, že v prvním kole zvítězili dva kandidáti před kandidáty českými médii favorizovanými, bylo samo o sobě určitou senzací. Jak se ukázalo, šlechtice Karla Schwarzenberga upřednostnila hlavně Praha s většími městy. Venkov odevzdal hlasy většinou Zemanovi, a Zeman vyhrál rovněž na území Moravy v čele s Ostravou. Zahraniční Češi v Austrálii volili z osmdesáti procent „knížete pána“ – mimo jiné i proto, že Schwarzenberg jistojistě nebyl nikdy v komunistické straně. Schwarzenberg strávil většinu života v Rakousku, bohužel mluví jakousi žvatlavou češtinou a vyšlo najevo, že nezná slova české hymny, což je vlastně neodpuštělné. Za manželku má Rakušanku, a to mu nijak nepomáhalo, a kromě toho nějak zabředl v debatě o Benešových dekretech do nelibosti českých posluchačů. Miloš Zeman členem komunistické strany byl, leč jenom do ní vstoupil v době pražského jara v roce 1968, a byl z ní po dvou letech za Husákovy „normalizace“ vyloučen. Do komunistické strany se ovšem přihlásil dobrovolně – ale někdejší příslušnost ve straně většině

Stalin po smrti. Jeho slávnostné vystavenie spôsobilo smrť stoviek ľudí, ktorých ušliapal dav.

českých voličů nedává podnět k nedůvěře, a to je nám exulantům k neuvěření... Miloš Zeman je znám jako silný kuřák a je o něm známo, že si dovede přihnout. Na rozdíl od prezidenta Klause je prý příznivěji naladěn na notu Evropské unie. Nu, přímá prezidentská volba je dnes už za námi, a republika vstupuje do čtyřletého Zemanova prezidentování. Koho si Češi zvolili, toho mají.

○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

K čís.FP 1233/47/48

O p i s .

Ministerstvo školství a osvěty.

V Praze, dne 25. února 1948.

Číslo: sine

Akčnímu výboru Národní fronty na právnické fakultě
Karlovy university

v Praze.

Vyhovují žádosti shora uvedeného Akčního výboru na číním tato opatření:
Zprošťují s okamžitou platností až do dalšího opatření výkon funkce:

prof. Dr. Karla Engliše, prof. Dr. Vratislava Buška, prof. Dr. Ladislava Voštu, prof. Dr. Jenu Matějku, doc. Dr. Jana Novotného a prof. Dr. Jiřího Cvetjera.
Prof. Dr. Bohuš Tomša nebude přednášet pro posluchače právnické fakulty I až III semestru a nebude působiti jako zkušební komisař ve zkušebních oborech jemu vzdálených pro než není kvalifikován/habilitován.

Povolávám opět do aktivity s okamžitou platností prof. Dr. Antonína Hobzu.

Zprošťují s okamžitou platností až do dalšího opatření funkce Dr. Stanislava Kratochvíla, tajemníka právnické fakultě university Karlovy.

Vylučují až na další opatření ze studia na právnické fakultě s okamžitou platností/odkud neobrží osvědčení obnoveného čestného soudu SVS v Praze/:

Emila Ransóorfa, Karla Šešinu, Svatopluka Gavendu, Josefa Mestenhauera, N. Bičičtě, Jiřího Rennera, R. Rejmana, N. Sklenáře, Bohuslava Davída, Jana Renne a N. Hartmanna.

Zbavují s okamžitou platností prof. Dr. Miroslava Boháčka působení v předstátnictví zkušebních komisí pro státní zkoušky na práv. fak. University Karlovy.

Zmocněnec akčního výboru NF v Min. škol.
a osvěty pro vys. školy

Fr. L O N v. r.

○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Ještě ale přece jenom několik střípků a klípků z té slavné **české lednové prezidentské volby**. Až do oznámení výsledku prvního kola byla prý zahraniční media absolutně fascinována hustě potetovanou tváří jednoho z devíti kandidátů. Zahraniční media vrtěla v čirém neuvěření hlavou ovšem jen proto, že je jí naprosto cizí mentalita obyvatel rodiště Josefa Švejka a Járy Cimrmana. Tím potetovancem nebyl ale nikdo jiný, věrme nevěrme, než JUDr. Vladimír Franz, „vysokoškolský profesor, hudební skladatel a malíř“, bez politické příslušnosti. Ukázalo se, že jeho politická nepřislušnost sice inspirovala jeho nominaci povinnými padesáti tisíci oprávněných voličů, že však jeho potetovaná visáž byla nakonec jistou zábranou i v zemi hojného

výskytu exot... Mezi těmi devíti kandidáty byly i tři ženy, ano, tři ženy, a to bylo nepochybným pokrokem od dob Boženy Němcové a její skromné Babičky... Bylo mezi nimi i několik bývalých komunistů, leč všichni dnes již dobře víme, že někdejší příslušníci strany bolševiků české voliče nevyvádějí nijak z míry. Když holt byl ten chlap komunista tak holt byl komunista – a šmytec, né?... Kdekoho překvapilo, že neuspěla vyložená trumfování esa jako místopředseda senátu Sobotka, viceprezident Evropské banky pro obnovu a rozvoj Fischer, ani syn již zemřelého byť stále populárního Jiřího Dienstbiera. Výsledek prvního volebního kola se snesl na českou veřejnost zvyklou na samozřejmě volební úspěchy prověřených straníků, a ohromil je vlastně důkazem, že volební vítězství nemusí být nutně odepřeno kandidátům stranami neprotěžovaným. Konečného vítěze, Miloše Zemana, dost nápadně preferoval prezident Klaus, a svojí předností tomuto svému bývalému kolegovi z legendárního prognostického ústavu se nijak netajil... Že neuspěl ani kandidát mocné ODS, ani kandidát Sociální Demokracie, a v prvním kole že byli zvoleni dva „outsideri“ bylo bezpochyby oceněno jako česká volební sensace... Ti, kdo upřednostnili Karla Schwarzenberga, bezpečného nekomunistu, ku svému jistě nemalému podivu zjistili, že je přece jen možno vymknout se z rutinního vybírání mezi preferovanými partajníky, a že jimi odevzdané hlasy nebyly znehodnoceny jako pouhý plevel. Ovšemže asi ani takové nadšené příznivce nemohl kníže pán nezklamati svou neznalostí slov české hymny, a alespoň trochu je nepodráždit svou dost málo srozumitelnou češtinou, a svým neblahým zabřednutím do zrádných bažin v debatě o Benešových dekretech. Ovšemže také nijak k jeho popularitě mezi českými voliči nepřispívalo jeho šlechtictví. Karel Schwarzenberg byl sice během volební kampaně v druhém kole lživě a prý neurvale osočován Zemanovci z toho i onoho prohřešku či nedostatku, nedal se však přesto ve své vrozené šlechtnosti srazit na úroveň hospodského tluchuby... Velkým otazníkem zůstává okolnost, proč Morava se svou nesocialistickou tradicí hlasovala i ve druhém kole pro Zemana...

Zásluhou českých zastupitelských úřadů se naskytl zájemcům o českou televizní a filmovou postavičku Krtek příležitost seznámit se s ní poněkud blíže na několika výstavních vhodně uspořádaných v českých centrech po Austrálii. V prosinci se tato **roztomilá výstava** ocitla za přátelské spolupráce s českým generálním konzulátem v Sydney i v našem sokolském Národním domě ve French's Forest, kde vzbudila nemalý zájem. Krtek – krteček – je už po léta opravdovým a bezkonkurenčním filmovým a televizním hrdinou českých dětí. Nejen dětí. Je favoritem i jejich rodičů. Krtek nestřílí, nepoužívá násilí, nepodvádí, je sice chytrý, není ale vychytralý, a k cíli dochází svým obdivuhodným fortem, bez násilností a bez hrubiánských úskoků. Krev nikdy neteče. Krteček je kutil a šikula, a dotáhne to vždycky na výbornou nějakým kloudným řešením. Nemá rád benzín, stroje a vůbec i jiné moderní vymoženosti rušící pokojný chod jeho podzemní krtčí domácnosti, a jeho způsobu pravidelného života. Krtek dobře vychází se všemi pokojnými zvířátky, a má svoje věrné osobní přátele - zajíčka, ježka a myšku. Spolu s nimi často překonává lstivé nástrahy chamtivé a prohnané lišky. Liška se snaží, ale nakonec prohrává a uteče... Krtek je v jistém smyslu jakýmsi menším rodným bratříčkem českého Honzy. Nakonec přemůže všechny úklady, všechno zlo a vyhrává, ale dává mu to obyčejně pernou fušku. Ve srovnání se svými americkými konkurenty dětských hrdinů je krteček filutou vítězícím dobrotou, prostým šibalstvím a představitostí... České zastupitelství v Sydney si zasluhuje našeho upřímného poděkování.

Koncem ledna skládal ve Washingtonu znovu v listopadu na další čtyřroční období zvolený Barak Obama **prezidentský slib**. Bylo to spojeno s okázalými slavnostními akty, včetně vojenské přehlídky, několika recepcí a prezidentova veřejného projevu k obrovskému davu několika set tisíc jeho nadšených obdivovatelů mávajících americkými vlajčkami. Samozřejmě, jak v samotných Spojených Státech tak i všude jinde na světě budou miliony jeho příznivců i miliony zásadních odpůrců jeho politiky, domácí i zahraniční, a nebylo by namístě zde zaujímat stanovisko, ať záporné nebo kladné. Nutno ovšem Obamovi přiznat jednu obrovskou zásluhu. Tu vidím v tom, že z milionů amerických černochoů dovedl učinit americké patrioty. Uvažme jen, že tomu není ani tak dávno, co dopravovaly, dovlékaly lodi – hlavně lodi

britské – do Ameriky desítky tisíc afrických otroků schytných po africkém kontinentě, necivilizovaných a negramotných, na otrockou práci na koloniálních plantážích. A ještě poměrně nedávno, ještě před nějakými padesáti lety nebylo lynčování negrů v Americe výjimečnou událostí. Segregace trvala i za druhé světové války v americké armádě, kdy oddíly černochoů bojovaly separátně. Obama dovedl americkým černochoům ukázat, že i Američan afrického původu může dosáhnout ve Spojených Státech i toho nejvyššího úřadu. Pochybuji, že by to mohl dokázat prezident bílé rasy. Potvrvá jistě ještě hezkou řadu generací, než američtí černoši dohoní své bílé spoluobčany, a než dojde ke skutečnému kulturnímu vyrovnání. Když ale člověk viděl za Obamovy inaugurace ty tisíce černochoů mávat americkými vlajkami, nemůže americkému prezidentovi nesložit jemu náležející poklonu...

○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Kromě prezidentské volby způsobila v České republice senzaci i **amnestie odstupujícího prezidenta Klause**, udělená ku značné nelibosti české veřejnosti vězněným zločincům. Tento Klausův akt rozjitřil doma v republice kdekoho, a uvažuje se o požádání příslušného soudu o zrušení oné amnestie. Prezident ovšem jistými amnestijními pravomocemi zcela zákonně disponuje – a ukáže se tedy, kdo z koho.

○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Australská ministerská předsedkyně Julia Gillard vyhlásila **datum příštích federálních voleb** na čtrnáctého září tohoto roku. Toto zcela neočekávané oznámení volebního data bylo skoro okamžitě doprovázeno resignací jejich dvou laboristických ministrů a reorganizací vládních křesel. Téměř současně vzala policie do vazby poslance Thompsona, někdejšího laboristu, který má být postaven před soud pro mnohatisícovou zpronevěru peněz jedné odborové organizace. Vůdce koaliční opozice vzal Gillardovou oznámené datum volby na vědomí s poukazem na to, že je v zájmu Austrálie, aby měla v několikaměsíčním mezidobí do voleb v Canbere stabilní vládu.

○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

V únoru nám promítlo **kino Ponrepo** v režii bratra Petra Čermáka film „Doktor pro zvláštní případy“. Je to film z vězeňského prostředí pořízený již v době pobolševické, a nalézáme i v něm další stopy tragického nevypořádání se s totalitní minulostí. Setkáváme se třeba s bachařem, který byl dlouhá léta vězeňským dozorcem i v době bolševiků. Mezi vězeňský personál se dostává někdejší profesor latiny – a na něho se hrnou svízele, kam se jen v prostředí jemu naprosto cizím vrtne. Nechybí ani milostná zápletka. Starší generace diváků nachází mezi herci jen jedno povědomé jméno – a to je jméno Vydry nejmladšího.

Lovec perel Bojar

Australian Government's generosity with your money

Contributions since the Australia Day long weekend, the weekend when tropical storm Oswald smashed Bundaberg; there were also the bush fire victims in southern states...

February 5 2013: \$1 million the Queensland Flood Appeal.

February 11 2013: \$15 million to rehabilitate 40 kilometres of main road in South Tarawa, Kiribati, which has been undermined by rising sea levels and coastal erosion.

February 4 2013: \$5 million to the UN Refugee Agency (UNHCR) South Sudan.

February 4 2013: Additional \$3 million in humanitarian assistance for people are still reeling from the impact of Typhoon Bopha in the southern Philippines.

31 January 2013: A further \$10 million in humanitarian assistance for people affected by the worsening conflict in Syria.

30 January 2013: \$15 million to provide better access to education for the boys and girls of Myanmar.

30 January 2013: \$5 million in humanitarian assistance for Mali and the surrounding region to assist hundreds of thousands of people affected by conflict and food insecurity.

25 January 2013: A further \$2 million to the United Nations World Food Program (WFP).

25 January 2013: A further \$2 million to help (Fijian) children get back to school in the first term of the school year following the devastation of Tropical Cyclone Evan late last year.

So **between the Australia Day long weekend and 11th February 2013**, the Australian Government has given away **\$57 million** to various foreign aid beneficiaries. I'm sure the Queensland flood victims could have used the \$57 million to help them out?

In all about 4224 properties were damaged with 2302 deemed uninhabitable. More than half of those uninhabitable properties, about 1321, are in Bundaberg.

And to really rub salt in the wound, **on 8th February 2013, the Government reprioritised up to \$375.1 million in Official Development Assistance (ODA) in the 2012-13 financial year to support asylum seekers waiting to have their claims heard in Australia.** The support will cover food, shelter and other essential items.

The reprioritisation represents a small portion (around 7 per cent) of Australia's total aid program, which is still expected to reach around \$5.2 billion in the 2012-13 financial year and is consistent with the Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) Development Assistance Committee's (DAC) Reporting Directives.

Can we afford the world's fattest cats?

<i>Name</i>	<i>Job</i>	<i>Country</i>	<i>Salary (\$AUD)</i>
Bill Daley	White House Chief of Staff	USA	\$167,000
Tim Geithner	Secretary of the Treasury	USA	\$186,000
Ben Bernanke	Chairman, Federal Reserve Bank	USA	\$194,000
Gen. Martin Dempsey	Chairman of the Joint Chiefs of Staff	USA	\$215,000
David Cameron	Prime Minister of the United Kingdom	UK	\$224,000
Jeremy Heywood	Permanent Secretary, Prime Minister's Office	UK	\$244,000
Sir John Sawers	Chief of the Secret Intelligence Service	UK	\$268,000
Sir Gus O'Donnell	Cabinet Secretary	UK	\$376,000
Barack Obama	President of the United States	USA	\$390,000
Mervyn King	Governor of the Bank of England	UK	\$487,000
Blair Comley	Secretary, Department of Climate Change	Australia	\$700,000
Dr Paul Grimes	Secretary Department of Sustainability, Environment, Water, Population	Australia	\$700,000
Dr Martin Parkinson	Secretary of the Treasury	Australia	\$805,000
Dr Ian Watt	Secretary, Department of Prime Minister & Cabinet	Australia	\$825,000

Odhalení pamětní desky Jindřišce Novákové eSokol leden 2013

K významným akcím na ukončení roku 150. výročí vzniku Sokola patří i odhalení pamětní desky v Základní škole Na Stráni v Děčíně. Ta byla věnována Jindřišce Novákové, která chodila do zdejší školy v letech 1934–1938. Byla dcerou sokolského náčelníka, velkého vlastence bratra Václava Nováka z Podmokel, tehdy ještě Sokolské župy Krušnohorské-Kukaňovy. V roce 1938 se rodina Novákových přestěhovala do Prahy. Bratr Václav Novák byl velmi významně zapojen v sokolské skupině JINDRA. Za okupace se ve spojení s bývalým starostou župy Janem Zelenkou-Hajským podílel na pomoci vykonavatelům atentátu na Heydricha. Jedno jízdní kolo zůstalo na místě atentátu a na druhém odjel jeden z atentátníků, Kubiš, opřel kolo nedaleko dnešního Divadla pod Palmovkou a skryl se u rodiny Novákových. A právě Jindřiška odvedla druhé kolo ke kamarádovi. Nakonec po prozrazení kontaktů skončila se sourozenci a téměř s celou rodinou v koncentračním táboře Mauthausenu, kde byli všichni 24. října 1942 popraveni.

Je dobře si také připomenout, že si vážíme rozvíjející se spolupráce se školami v Děčíně, a že po spolupráci se Základní školou Dr. M. Tyrše se podařilo navázat kontakt s další školou. A jak to vlastně začalo? Při předletových pořadech v televizi i akcích před a při krajském sletu v Děčíně, kde byla připravena výstavka, se vzpomínalo, že rodina Novákových žila v Děčíně a tudíž i děti zde chodily do školy. Pan ředitel ze ZŠ Na Stráni si dal tu práci a hledal spolu s učiteli v archivech školním i v okresním v Děčíně a našel důkaz, že do jejich školy skutečně chodila Jindřiška Nováková. A tak ve středu 24. října 2012 právě tam, ve vstupu do školy, byla přesně po sedmdesáti letech odhalena pamětní deska Jindřišce Novákové. Před školou byla instalována malá výstavka s písemnou i fotografickou dokumentací.

Slavnostní odhalení pamětní desky zahájili žáci zpěvem státní hymny a sbor žáků provázel celý akt. Odhalení provedli zástupce města, vedení školy, starostka i náčelnice Sokolské župy Severočeské-Novákovy. Sokolská župa se zúčastnila i se župním praporem, a byl také přítomen i zástupce ze Sokolské župy Krušnohorské-Kukaňovy.

*Text a foto Helena Pokorná,
vzdělavatelka Sokolské župy Severočeské-Novákovy*

Slavnostní odhalení pamětní desky zahájili žáci zpěvem státní hymny a sbor žáků provázel celý akt. Odhalení provedli zástupce města, vedení školy, starostka i náčelnice Sokolské župy Severočeské-Novákovy. Sokolská župa se zúčastnila i se župním praporem, a byl také přítomen i zástupce ze Sokolské župy Krušnohorské-Kukaňovy.

EXIL V AUSTRALSKÉM PROTINOŽÍ (8)

Bořek Šindler

ZA HROMNICE – A O STUPÍNEK VÍCE?

Jistá výročí se stávají dějinnými mezníky celých národů a států. Pro Francouze je to samozřejmě ten rok jejich ošemetné revoluce, 1789. Rusům je to jejich památné vítězství nad Napoleonovou armádou v roce 1812, jak to dokonce geniálně zhudebnil Čajkovskij. My Češi si dobře pamatujeme rok Husova upálení v roce 1415, osudnou Bílou Horu z roku 1620, popravu českých šlechticů na Staroměstském náměstí v roce 1621, a někteří z nás dokonce i ten osmadvacátý říjen 1918! Švýcaři každo-

ročně oslavují setkání tří spoluspřísežníků v roce 1291, a jejich založení švýcarského spříseženectví. Austrálie dnes nezapomíná na objevení se u břehů Sydney první flotily plachetnic s trestanci v lednu 1788. Američané oslavují den nezávislosti... Jsou ovšem i výročí rázu čistě osobního. Pamatujeme si obyčejně rok svého narození. Manželky často dokonce v paměti držívají nejen rok a den svatby, ale datum prvního setkání se svým mezi všemi ostatními nakonec vyvoleným, ba zhusta i druh a barvu svého oděvu při oné osudné události...

Kdybych tedy i já vyzkoušel sebe sama, rovněž bych z rukávu, třeba i hned časné poránu, vysypal několik těch osobních dat. Mezi nimi by byl bezesporu i rok 1951 prožitý už od ledna do prosince v Sydney. Nebyl to co do důležitosti rok samozřejmě v mých pamětihodnostech jediný, ale paměť o jeho průběhu mně dosud dost slouží. Začínal ten rok dost neokázale, a zcela nedramaticky na nádherné pláži Balmoral, a to hned po silvestrovské merendě na Mosmanu. Tak začínal. Klidňáko, v plavkách a na slunci. Zdramatizoval se potom ale tím mým osudovým rozhodnutím. Rozhodnutím naprosto zásadním. Totiž oním rozhodnutím ukončit vztah k mé jemné a citlivé Leonie, a nekomplikovat jí poklidnou existenci v Curychu živořením – jak jsem si to tehdy představoval – násilným přesazením do sydneyjské tramtárie, do nejistého soužití s velmi pochybnou budoucností s utečeneckým nicotou. Zdramatizoval se pak i mým dalším současným rozhodnutím sblížit se s nositelkou mohutné černé čupřiny na Mosmanu, a nehrát na dvoje housle... Drama pokračovalo ale zároveň i na frontě alexandrijské. Kolem raket. Kolem tenisových raket. Kolem mého nádeničení v továrně Slazenger. Uzářilo ve mně konečné odhodlání zanechat babráni se s přilepováním držadel na rakety a prorazit nějak někam ven. Tak nějak v tom sledu to probíhalo, a vyrazit z továrny se mi nakonec poštěstilo tak nějak během australské „zimy“. Přesnou dobu onoho odhodlání uvedeného ve skutek si už bohužel dnes nepamatuji.

Odhodlání se - to je jen jedna věc. Uvést odhodlání ale do opravdového chodu si vyžaduje dalších rozhodnutí a činů. Prohrabal jsem se myslí kličem na držadla raket dost zlenivělou a zneohybnělou, a vystrachal jsem tam pracně zbytky zvěstí z lodi Orontes. Vždyť ona mě ta australská Lady před svým vyložením se v Melbourne chtěla přece uvést, a uvedla mě, na dobrou stopu! Vždyť já jsem tu stopu i potom v Sydney začal zprvu sledovat za pomoci spolucestujícího a svého anglického přítele Johna Astona; vždyť já jsem už jednou i v tom sledu navštívil prominentního australského historika dr. Beana onou Lady mně doporučeného; vždyť já jsem potom vlastně pak tu stopu nechal někde nějak úplně plavat. Vždyť já bych se jí měl znovu zachytit a přidržet se jí – a co kdyby? Tu stopu prostě nějak vyčichat a dál ji důsledně sledovat. A číchal jsem a vyčíchal, sledoval a vysledoval ji až do sydneyjské knihovny, do sydneyjské historické knihovny Mitchell Library. Vyčicháno, vysledováno, tedy skoro už uskutečněno. Hodil jsem se pak jednoho dne marod a objevil se – čistě oholen a okravacen – v budově hostící Mitchell Library. Bez ohlášení. Bez předběžného ohlášení, já trulant! Leč nezbořil se ani svět, ani Mitchell Library se nezřítily, a po delším čekání jsem byl přece jen, předem neohlášen a tedy nečekán, přece jen uveden do úřadovny jisté prošeďivělé dámy, která mě proti sobě usadila s jistou dávkou prochládnělé benevolence. Koktal jsem koktal, koktal to i ono, ale pamatuji se, že jsem jí v podstatě prosil, že jsem tu v Sydney jako člověk s vysokoškolským vzděláním pomocným nádeníkem, a zdali bych nemohl nějak pracovat v té knihovně, že by mi třebaš úplně stačilo rozvázet knihy na vozíčku sem a tam, samozřejmě za tu nejmenší mzdu, jen abych se k nim nějak zase dostal. Alespoň ty knihy rozvázet. To byla podstata prosby mnou té dámě pronesené. Že moje angličtina vrzala ve všech pantech, a praskala ve všech švech, to muselo být oné distingvované dámě naprosto jasné. Že nejsem držitelem průkazu žádného knihovnického vyškolení vyšlo najevo po jejím přímém dotazu, a užuž jsem se viděl na dlažbě před knihovnou. Mýlil jsem se ale. Ta dáma vypadala sice přísně, jednala stroze, ale byla to dáma noblesní, a nepochybně zapůsobilo i jméno dr. Beana. Nevystřnadila mě na dlažbu. Zatelefonovala jednou, zatelefonovala dvakrát. Chlácholivě mi pak doporučila obrátit se na centrálu státních zaměstnanců, že prý jistý státní kolkovní úřad hledá zaměstnance, že prý si tam v tom úřadě obrousím na právních dokumentech zkušenosti. A už psala ceduličku. Ano, sama ta dáma, sama ta dáma ceduličku psala, by mě ze židle, by mě ze židle za dveře dostala. Tak nějak. Tak nějak jsem si to vykládal já, když jsem se s ceduličkou v kapse ocitl na chodbě. Prostě cedulička, cedulička a nic. A vrátil jsem se na druhý den ráno zase do Alexandrie k Slazengerovi zařezávat v produkci držadel teni-

sových raket, jako by se nebylo vůbec nijak moc chumelilo. Celou situaci jsem si vyložil jako neúspěch, jako prohru. Cedulička sem, cedulička tam. To jsem tehdy ještě neznal mentalitu Australanů. Mentalitu prošedivělých australských dam, a jejich tendenci pomáhat... Holt mladej, a blbeček.

Svou misijní pouť do rajského zákoutí světa knih v Mitchell Library naproti vchodu do Botanické zahrady jsem zprvu zcela samozřejmě pokládal za dokonale neúspěšnou, za absolutní nezdar v pokusu vyšinout se nad úroveň tovární jednotvárnosti. Třeba i jen tím vozením knih sem tam po knihovně. Nečekal jsem ovšem, že se ze mne stane přes noc ředitel knihovny, ale vyrazilo mi dech pomýšlení, že mi ti australští ignoranti nedopřejí ani postrkování knihovního vozičku, za minimální mzdu – že mě prostě trvale přisuzují živoření s lopatou, a pokud možno co nejníže s hlavou sehnutou k zemi. Cedulička zůstávala vězet, pozapomenuta, v kapse svátečního obleku ve skříni v Randwicku, kravata viset zplihle povedle, a já fachtěl dál v Alexandrii. Luxusní posnídání u paní Robinsonové s jejími šťavnatými grapefruity, pomerančovou zavařeninou, s máslem, topinkami a poached eggs, přes všední dny do sobotního poledne ve fabrice, v pátek po práci velmi slušná výplata, a potom frf na neděli do Mosmanu a na Balmoral. Nebylo to žádné dolce vita, byl to ale život ukolébávání v bezstarostnu do budoucnosti kompletního nijáka nijákoviče... Ale přece jen mě to nakonec trklo. Ceduličku v obálce zalepenou jsem z kapsy tmavomodrého saka jednoho rána přece jen vylovil, úřad státních zaměstnání vyhledal, a podrobil se jakési předběžné zkoušce. A že prý mně dají vědět; a vědět mi i dali. Že bych prý ale mohl nastoupit až za několik týdnů... Najednou to pak nějak do mě vjelo, panu mistrovi jsem neprodleně oznámil výpověď, a z milé Alexandrie jsem vyhopsal jakoby do ztracena. Ne ale tak úplně do ztracena. Našel jsem si prozatímní práci ve velké papírně v okolí Randwicku, a už jsem stál za dalším „ponkem“. Ponk to vlastně vůbec ale nebyl. Byla to taková na stranu nakloněná mašina, která setřásáním srovnávala obrovské archy papíru určených k výrobě plakátů. Nu což, už jsem v životě zarábál tu i onde, proč ne zkusit štěstí na setřásáče papíru? Práce to byla lehoučká, oproti zdvíhání litinových forem s raketami to byla hotová nicůtka. Nejen to. Byla tam k dobru i inteligentní konverzace – u Slazengera pracoval po jedné straně dost omezený Chorvat, po druhé straně zatrpklý holandský vojenský desertér z Indonésie, a konverzace s nimi byla spíše jen řeč než rozprávka. Tady v papírně jsem se několikrát během šichty na latríně pravidelně setkával na kuřáckých seancích s jistým inteligentním Maďarem, a s tím jsme denně důkladně přetrásali – německy ovšem – světovou mezinárodní situaci. On ten Maďar sdílel můj osud mladého evropského intelektuála s dokonale přistřiženými křídélky, na jedné mašině setřásal dočasně i on, pluli jsme tudíž na jedné lodi. Neměl bych předbíhat, ale ten Maďar se stal později velmi známým sportovním redaktorem jednoho sydneyského deníku, specializoval se tam na kopanou, a jeho dcera čirou náhodou po letech se stala spolužačkou mojí starší dcery, a dodnes se občas stýkají. So there!

Čas ale v tom setřásání plakátových archů ubíhal, a hláška ze státního úřadu nikde. A najednou se tu ke mně přitáčí moudrý Zdeněk Slouka – budoucí americký profesor politologie – a že prý on právě opouští místo úředníka na berním úřadě a přechází do Mitchell Library – a to mě omráčilo. Nu nic, jedna rána palicí sem, druhá onam. Ale on hned dál, že bych se měl o ten berní úřad vážně zajímat i já. Rakety, papírna, kolkovní úřad, berní úřad - tak vystávaly ty vidiny přede mnou, ve snu i za bílého dne. Nu, konečně, proč jen zatím nezkusit i ty berně? Mělo to ale, podle Zdeňka, menší háček. Při přijímací ceremonii se musí složit slib britské monarchii – a to s přísahou věrnosti na bibli. Zdeněk mi však ihned dodal nutné odvahy dalším uklidňujícím vysvětlením, že se ta přísaha vykonat, při troše filipa, vykonat dá, že on sám je jednak ateista a zároveň je i nezalcem angličtiny, že se prostě přísahá ve stoje v takovém polokroužku, uprostřed že stojí chlapík s bibli, a jen se tak nějak mumlá, prostě pohybuje se rty, jakoby se přísahalo, a nikdo to nijak zvláště nesleduje a nekoriguje. Řečeno a poslušně i následováno, vykonáno a dokonáno... Výpověď v papírně, přihlásit se berním ramenům, a už se opravdu stálo v tom Zdeňkem Sloukou zhruba nastíněném mumlkroužku. Trochu jsem při tom mumlání přísahy britskému panovníkovi možná i zavrával – být československým exulantem a přísahat věrnost britské monarchii mi dost nehrálo, ale mladík protřelý šestiletou německou okupací zvládne ledacos. A konečně jsem jen pohyboval mumlavě rty bez jasného vyslovování. Prošlo to. Zdeňkem nastíněná procedura proběhla bez závady

a jednoho rána jsem oholen, opět v čisté košili a s kravatou nastupoval v nejvyšším patře federálního berního úřadu na rohu Elizabeth Street a Martin Place.

Jako úředník? Jako úředníček? Nu, ani tím perem jsem nemusel pošoupávat. Seděli jsme, my berní vyvolenci, seděli jsme pohodlně usazeni jakýmsi vyvolavačem za dlouhou řadou, jakoby slepičí hřadou stolů a ztichli jsme. Na pokyn vyvolavače rozkazů jsme ztichli. Před každého z nás donesli kupu lejster v tuhých žlutých obálkách, na každické takové obálce černým inkoustem bylo napsáno jméno a dlouhatánské číslo. Hory obálek se tyčily před každým z nás, a na pokyn dozírajícího úředníka jsme se jali srovnávat ty obálky podle čísel. Nešla ta čísla v těsném sledu, byly mezery, musel se dávat pozor, ale nebylo třeba mluvit, ani slovíčko nemuselo padnout, všechno se točilo jen a jen kolem čísel... Se srdce mi spadl kámen, a tak spadl asi i několik z mých soupočetníků. Práce dokonale mechanická. Snesla se poprostu před každého z nás hora obálek, čekalo se na pokyn, pokyn dán, srovnávání započalo, počkalo se na nejpomalejšího srovnávače, srovnané kopce obálek odneseny, nové kopce obálek nastaveny, a tak dále. Konec papírenského setřásávání. Činnost na federálním berním úřadě si vyžadovala přeškolení na jiné úkony. Přeškolení jsem měl já ale už dávno v malíčku. V obou malíčcích. Jen vydržet v tom seřazování podle čísel, jen vydržet den ze dne, osm hodin den co den a nezešilet nudou... „Smokos“ se ovšem konaly, jak by se mohly smokos v Austrálii nekonat? Chodilo se kouřit dolů na ulici, hned vedle Commonwealth Bank. Dolů výtahem, pár krůčků ven a byl člověk na čerstvém vzduchu. Pryč, na chvíli pryč od seřazuňku obálek... Čokoládovna, přádelna, rakety, papírna a teď seřazování spisů podle čísel - bylo se snad zač stydět? Nebyl to postup?... A několikrát na mě na té poloilegální přestávce vychrlil jeden irský kolega všechno, do puntíku všechno čeho je irské srdce schopno vychrlit. Čím se provinili Britové na irském národě. Porozuměl jsem sice jen zhruba každému desátému slovu, ale pochopil jsem tu hloubku nenávisti, a napadlo mě, že i tenhle Ir se mnou na bibli přísahal věrnost Jeho britskému Veličenstvu. Nu, divný to svět...

Jednou jak tak sedíme na hřadě a srovnáváme fascikly podle čísel, vidím kolem v doprovodu úředníka přecházet individuum se sytější žlutou aktovkou v ruce. To musí být nějaký drzej Maďar, povídám si. Evropská aktovka byla v Austrálii tou dobou úplnou novotou, Australané nosili v ruce objemné kufríčky, a aktovka byla pro ně nenáviděný „refo bag“, refugee bag, jak se tehdy aktovce posměšně říkalo. Proměnovat se se sytější žlutým refo bagem po berním úřadě se tudíž rovnalo vrcholu absolutní nestoudné provokace... Maďar to ale nakonec přece jen nebyl, ten provokatér. Vyklubal se z něho Čížek, Pražák, a dokonce Dejvičák z Bubenče, a právník v exilu. JUDr Harry Vltavský – ale přes australské rty to vyznělo jen jako Latasky. Chudák Harry Latasky, začínal jako Fischer, po válce se jako český vlastenec přejmenoval na Vltavského, a potom, co čert nechtěl, přikvačil zákeřně vítězný únor, Harry Vltavský se ocitl jako Latasky v Sydney, a končil z důvodu jednoduchosti jako Vernon, Harry Vernon. Tu žlutou aktovku jsem mu prominul, stali jsme se kamarády, a naše přátelství trvalo skoro půl století, až do Harrykovy smrti. Nejdříve jsme si našli na občasně společné obědy blízkou restauraci „U zeleného papouška“ – tu vlastnil Australan trochu znalý Evropy z doby zajetí v německém internačním táboře jako válečný zajatec, a podstrojoval nám semtam i vídeňským řízkem, vídeňským jen à la zelený papoušek. Nebyla to ale skopovina... Harryho manželkou byla berlínská Češka, Štefinka. Během války našla útulek v Praze, zamilovala se do rozvedeného Harryčka, vzali se, a než je oba Němci měli čas utratit, stal se zázrak, přežili a skončili spolu v Sydney. Štefinka, dodnes čilá stařenka, stále ještě fandí V & W, a má kdejakou jejich nahrávku... Harry se dožil navrácení několika rodinných lihovarů, a také rodinné vily ve starém Bubenči – ale opět předbíhám... Končil jsem u kuriózní australské imitace vídeňského ersatzřízku nám s Harrym servírovaného v podniku U zeleného papouška...

A najednou zničeho nic, zčista jasna v poštovní schránce jednoduché vyzvání, abych se ohlásil v kanceláři státního Kolkovního Úřadu – Stamp Duties Office – ve Phillip Street. Tak přece jenom! Nu, tehdy jsem ještě nevěděl, že prošeďivělé australské dámy si z člověka netropívají dobrou den. Že když něco řeknou, berou to vážně... Bylo tedy třeba dát vale bernímu úřadu. To mi srdce rozhodně nervalo. V Abbotsfordu v továrně na čokoládu, za přádelním strojem v Bradford Cotton Mills na Broadway, v Alexandrii za ponkem u klížení rukověti k raketám, setřásání archů v papírně, numerické srovnávání berních fasciklů – proč nezkusit i výměry kolkovného? S berním úřadem jsem se loučil bez újmy na sebevědomí, s Harrykem Vltavským že zůstaneme

ve styku, a berní kapitola mé pestré exilové existence ustoupila svůdné visi uvalování kolkovného... Netřeba jistě připomínat, že uvalování kolkovného mi dosud bylo jen pouhopouhou španělskou vesnicí, a uvalovat kolkovné po anglicku hraničilo přímo s exotickým dobrodružstvím... Leč když uvalovat kolkovné, tak holt uvalovat. And Bob's your uncle, poznamenal bych dnes. Čas opět oponou trhnul. Trhnul?

Z TAJŮ KRÁS ČESKÉ ŘEČI

Bořek Šindler

Modrý, modravý, namodralý, zmodralý, promodralý, modrounký, modroučký, modroulinký, modřejší, nejmodřejší, modravější, nejmodravější – a není vyloučeno, že to ještě nebude všechno. Takže tu máme další ukázkou toho, že čeština je opravdový kabrňák, a že i její přídavná jména jsou schopna vyjádřit ty nejjemnější významové odstíny. Nejjemnější? Jemný, jemnější, nejjemnější, jemňounký, jemňoulinký! Červený, červenavý, načervenalý, začervenalý, zčervenalý, červenější, nejčervenější. Hladký, hladounký, hladoučký, hladoulinký. Černý, černavý, načernalý, zčernalý, černější, nejčernější, černavější, načernalejší, zčernalejší. Chudý, chudičkový, chudounký, chudoulinký, ochuzený, zchudlý, chudší, nejchudší. Chytrý, vychytralý, vychytralejší, nejvychytralejší, zchytralý, zchytralejší, nejzchytralejší, chytřejší, nejchytřejší... Tenhle pomenší a zcela náhodně zde uvedený soubor tvarů českých adjektiv není samozřejmě ničím jiným než jakýmsi ukázkovým vzorkem schopnosti českých přídavných jmen vytvořit celou rodinku příbuzných, pokrevních příbuzných s nepochybně autentickou řadou k ní příslušejících genů. Snad by se do takového výčtu neměly zařazovat výrazy pouhého stupňování jako čilejší a nejčilejší, menší a nejmenší – ale však i ony ty výrazy do té příbuznosti přece jen geneticky náležejí.

Jméno přídavné, při-davné, při – dávané se prostě přidává. Při-dává. Přidává se ke jménu podstatnému a vysvětluje, dokresluje a obohacuje jeho význam. Němčina pro ně má velmi příhodný název - Eigenschaftswort, vlastnostní jméno, slovo označující vlastnost, a to samozřejmě vlastnost jména podstatného. Angličtina, ta všemi mastmi mazaná mezinárodní notorická straka zlodějka všeho toho kde se co dá s fortem majznout, angličtina přídavné jméno pojmenovala jako “adjective”, adjektivum. To jen znovu ukazuje na obratný lup z latiny, která přídavné jméno označuje slovem “adiectivum”, ad-iectivum, tedy jako něco co bylo k něčemu při-hozeno, při-dáno, protože předložka/předpona “ad” se rovná českému „k“, „ke“, a iacere znamená latinsky házet. Tedy přihodit, přidat. Samozřejmě, že žáčkové ve školách s anglickým vyučovacím jazykem si ten název časem nabíflují, a je jim naprosto lhostejno, kde a kdy a proč se to “adjective” vzalo, jak se v angličtině objevilo, odkud přišlo. Francouzština používá termín “adjectif”, tedy rovněž přímou odvozeninu z latiny, ale francouzština to má vlastně jako blízka příbuzná svým románským rodem úředně povoleno, ba nařizeno... Vraťme se ale zase raději do víru vášní, do rajské rozmanitosti adjektiv českých – a ovšem, naše řeč nám ponechává svobodný výběr mezi přídavným jménem a adjektivem. Není to ale přece jen tak úplně prašť jako uhoď. Přídavné jméno, jen jméno přídavné, je to pojmenování pro útlé české žáčky, a ti se je potom naučí přidávat, a jde jim to náležitě k duhu. Když povyrostou, a když se začnou učit anglicky, narážejí na ten angličtinou dnes už dokonale asimilovaný latinský vejšplecht “adjective” – and Bob's your uncle.

Není ovšem v této souvislosti možno pominout ani náš elegantní způsob vytváření záporu, a to i mezi přídavnými jmény. Zatím jen pro dokreslení – „nedošly“. Jedno jediné slůvko – a už víme, že nedošly ony, bytosti rodu ženského, a i to, že ty ženské bytosti vyšly, avšak nedorazily k cíli. They did not get there – angličtina nemotorně potřebuje slůvek pět. I u přídavných jmen lze v češtině podobně vyjádřit zápor zkratkově, i když žádnou na zkratku jako takovou specificky nezacilujeme, je to prostě dáno v podstatě pohotovostí naší mateřštiny. Celý-necelý. Velký-nevelký. Malý-nemalý. Úplný-neúplný. Dobrý-nedobrý. Snadný-nesnadný. Zajímavý-nezajímavý. Žárlivý-nežárlivý. Leč ne vždy to lze tak lapidárně a elegantně prokouzlít. Hloupý-nehloupý? Nelze. Pitomý-nepitomý? Nelze. Vrchní-nevrchní? Nelze. A jen mimochodem k tomu lze-nelze – it is possible-it is not possible, vidíte tu těžkopádnost?... Právětak není ale na druhé straně záporům vše co se za zápor vydává.

Nelítostný není opakem lítostného, nehorázný není opakem horázného, a tak podobně. Čili neplatí to vzdycinky, ale v podstatě to platí...

Jak vždy s patřičnou úctou neopomenu podotknout, a ono podotknutí zároveň i tlustou čarou podtrhnout, činím to tudíž ve veškeré úctě i dnes, a pokorně poznamenávám, že jazyk anglický, jako eminentně úspěšného dobyvatele na poli mezinárodním, nemohu neoznačit jinak než jako absolutního vítěze mnohaletého klání o získání vrcholného postavení jazyka mezinárodní komunikace. Po dlouhodobém prvenství řečtiny, po tisíciletém prvenství latiny, a potom dvou tří století panování francouzštiny mezi jazyky mezinárodní domluvy, se v minulém století ujal vedení jazyk anglický. Snad pro svoji jednoduchost, snad pro obchodní zdatnost londýnských velkokupců, snad i prostě jen výmluvnou zásluhou houfnic britského námořnictva ve světě koloniálního panování – ale nemohlo se tak rozhodně stát pro nějakou zvláštní schopnost přesného vyjadřování. Angličtina umožňuje britským právníkům vyjadřovat se tak kulantně jak jen jejich zbožné právnícké duše od nich požadují – takže interpretace anglických právních dokumentů pak často vyžaduje zákrok několika odvolacích soudů k jakémus takémus dokončení přijatelného vyřešení. Svoji podstatou je angličtina takovým velmi liberálním reprezentantem dokonale šedivého neurčita. Přitom se ale svým oddaným uživatelům jeví jako dokonalá jednoduchost sama. White, black, green. V krajních případech whites, blacks, greens – ale to už pak jeden neví, jde-li o adjektivum nebo o jméno podstatné. Prostě se tam plácne to “white” nebo “whites” a ať si to pak někdo rozluští sám. Chudák čeština se svými mnoha tvary přídavných jmen na bílo – bílý, bílá, bílé, a to v čísle jednotném a množném, a k tomu v sedmi pádech, se musí dvačtyřicetkrát obrátit sem a tam. Není divu, že v krajích, kde je většina obyvatel negramotná, nachází jednoduchoulinký jazyk anglický miliony vděčných spontánních příznivců a aktivních uživatelů. Že za tím dnes stojí i vojenská moc s angličtinou spřízněných, a v ní vychovaných, Spojených Států nebude jistě ani třeba dodávat...

Absolutní mezinárodní převaha dnes všude vševládné angličtiny zůstává naprosto nespornou skutečností doby přítomné. Není nám tudíž zapotřebí strachovat se, že by se světovlády mezi národy civilizovaného i dosud nezcivilizovaného světa mohla ujmout mluva česká. Ani tou náhodou se jí neujme, takové eventuality se neobávejme. Čeština je na nějakou tu světovládu příliš přesná, příliš komplikovaná a pro ostatní nečeský svět zcela nezvladatelná. S výjimkou světa slovenského, protože, jak dobře víme, bratři Slováci nám občas dovedou mistrně nahlížet do karet. Čeština se bude muset smířit s údělem věrné a poctivé služebničky takových těch nějakých deseti milionů pozemšťanů rozsetých mezi Ašem na západě, Vsetínem na východě, Opavou na severu a Slavonicemi a Mikulovem na hlubokém českomoravském jihu. Nedobyla a nedobude světa, ba ani husitská vojska ji nedonesla dál nežli možná – jen možná – na pár let do Pobaltí – a pak šlus.

Řeč o té naší mateřtině byla zde zapředena jen o pár odstavečků nahoře. Rozpředena úvahou o velkoleposti českého jména přídavného. Smutný, posmutnělý, rozesmutnělý, zesmutnělý, smutňounký, smutňoulinký, smutnější, nejsmutnější – nu není to vpravdě velkolepá výrazová stupnice? Nežatočí se člověku hlava z té jazykové pestrosti? A to, dodejme si, a to není české adjektivum tím nejvybranějším šperkem naší klenotnice – tím asi bude sloveso! Naše řeč prostě hýří v jiných jazycích nezvyklými možnostmi toho nejpřesnějšího a nejbarvitějšího vyjadřování. Jazyky západoevropské jí nejsou schopny v tom konkurovat. Z jazyků slovanských ruština možná ano, to si posoudit netroufám. Jak, povězte mi, jak by takovou výrazovou bohatost mohlo dnes nebo zítra ohrozit pár tisíc anglických průpovědek? Není to jen pouhá halucinace nezalců? Česká mluva je naší skutečnou klenotnicí. Je to náš poklad – abychom, jen s nepatrným pozměněním, použili slov básníka – poklad nejdražší, nejsladší nad světa končiny...

Mně už koně, myslím, dnes pomalu vyvádějí. Možná, že ho ještě nesedlají. Ani ještě mi možná „netroubějí“. Kdyby už sedlali a troubili, poprosil bych: přestaňte mi koně sedlat, přestaňte mi troubiti. Přestaňte mi koně sedlat. Přestaňte mi troubiti. Alespoň ještě na chvíli. Já se musím loučiti. A budu se muset, budu se muset jednou rozloučit i s tím českým jazykem. Nebude to loučení lehké. Věřte, že to nijak lehké nebude...